

28.7.69
כדי כתיב סאח
שאל 2/11/10

מדינת ישראל

גנור המדינה
מכאן - יחסי

לשם

אשר ישלח יחסי לתען 'פולג'
שאלה 28.7.69

7.1969
שאלה - יחסי

מס. תיק מקורי
3

מחלקה

ועדת השרים העליונה לענין ירושל

שם:

מזהה פיו:

מזהה לוגי:

כתובת:

8220 / 25 - א

1082188 מס פריט: 77.4/22 - 163

24/11/2013 02-111-08-11-10

202-3

ס ו ד י

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים העליונה לענין ירושלים

י"ג באב תשכ"ט - 28.7.69

נכחו השרים:

י. אלון - יו"ר, מ. בגין, מ. בנטוב, ח. גבתי,
ז. ורהפטיג, מ. קול, ח.מ. שפירא, א. ששון.

אנעדרו השרים:

א. אבן, ז. שרף, פ. סמיר, י.ש. שפירא (חולה), י. גלילי.

מ. בנבנישתי	- עיריית ירושלים
א. בן-חורין	- משרד החוץ
א. צפירי	- משרד ראש הממשלה
ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
ניצב ש. רוזוליו	- משרת ישראל
צ. רפיח	- משרד החוץ
מ. ששון	- לשכת ראש הממשלה
י. המיר	- משרד ראש הממשלה

מ. ניר - מזכיר הוועדה

רשמה: א. דגני

סדר-היום:

1. תביעות ישיבת פורת-יוסף וישיבת הכותל;
2. סדרי העבודה של ועדת הפינאנסיים והפינאנסיים;
3. הקמת ועדה לבחינת האפשרות של איתור שטח להקמת שכונה עירונית בצפון ירושלים;
4. הקמת ועדה בינמשרדית לענין ירושלים;
5. התכתבות רשמית עם חושבים ערביים;
6. ספר טלפון לועזי חינם לחושביה הערביים של ירושלים;
7. מינוי יועצים לעניני מס הכנסה במזרח ירושלים;
8. העסקת עובדים ערביים;
9. שילוב חושבי הכפר דחית-אל-ברית במסגרת הביטוח הלאומי.

תביעות ישיבת פורת-יוסף וישיבת הכותל

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אני פותח את הישיבה.

לפני שנחזור לנושא שהחילוננו לדון בו בשבוע שעבר - ואני מקווה שנסיים אותו היום - רצוני להביא לידיעתכם כמה עניינים פחות כבדים.

בישיבה הקודמת סיפרתי לכם שנהגלה סיכוי לפנות בדרכי שלום כמה משפחות ערביות ממבנה מול הכותל לישיבת פורת-יוסף והשטח שיועד לישיבת הכותל. קיוויתי יחד עם מר תמיר, שנוכל להציע לישיבת-הכותל מקום יותר טוב בשבילם מבחינת מבט לכותל. הבוקר הבוקר קיבלתי דין-וחשבון שהסיכויים קיימים לפנות מרצון 16 משפחות ערביות, אבל זה יכול להיות ענין ממושך. לפעמים התעקשות של משפחה אחת או שתיים מעכבת את הפעולה לחדש או חודשיים. החלטנו להחזיק בזה ולא להניח ידנו מזה. הצוות של מר תמיר ימשיך בדבכים המקובלוח לפנות את המשפחות, ואנו נמשיך בהכנות לבנות כאן, כדי שלא נישאר קרחים מכאן ומכאן.

לכן אני מוציא היום מינוי לוועדת האדריכלים כדי שתתן המלצה לגבי זוויות ראייה שלא תדחקנה זו את רגלי זו. אם עד לסיום עבודתה של ועדת האדריכלים לא תתגלינה פרספקטיבות חדשות, מה שהאדריכלים יפסקו יקום ויהיה.

האדריכלים יהיו: אדריכל חבקין מהטכניון,

אדריכל דש ממשרד הפנים ואדריכל קסטנו.

נתן להם הוראה לבדוק גם את שאלת השטח שיועד לוויילוח.

השר ח.מ. שפירא:

כל השטח לרשותם לבדיקה ובלבד שיחפשו זווית ראייה נאותה לכותל.

סגן ראש הממשלה י. אלון:

האם תיבדק ההצעה בדבר הקמת ישיבת הכותל

השר א. ששון:

במקום שנמצא עכשיו משרד הכותל? זוהי

הצעה שביקשתי שתובא בפני האדריכלים.

בדקנו זאת ומתברר ששם בעיית הפינוי היא

הא' י. המיר:

יותר חמורה מאשר בעיית הפינוי של 16 משפחות

בשטח שעליו דיבר סגן ראש הממשלה. שם יש מספר רב של משפחות לפינוי. נסינו

בשעתו להוסיף עוד בנין אחד על אותם ארבעה חדרים. העלינו הצעה לייעד

גם שטח זה לבית-הדין הרבני. המקום עצמו קטן בשביל ישיבת הכותל.

(השר א. ששון: אפשר אולי לבנות שם לעומק.) כל השטח הוא מאוכלס. העניין

יקח זמן רב. בדקנו את בעיית הפינוי, ויש לנו על כך מספרים. אם נצליח

לפנות את אותן 16 משפחות, יעמוד לרשותנו שטח יותר גדול ויותר טוב עבור

ישיבת הכותל.

לא זנחנו לא זה ולא זה כדי להרוויח זמן.

סגן ראש הממשלה י. אלון:

היה לי רושם שהיו"ר אמר שמה שיציעו

השר מ. בגין:

האדריכלים זאת נעשה..

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נביא את ההצעה לכאן לאישור.

אנו נכריע בעניין.

השר מ. בגין:

מ ח ל י ט י מ: בהמשך להחלטת הוועדה מיום כ"ח בחמוז תשכ"ט (14.7.69)

חמונה ועדה אדריכלים המורכבת מה"ה ד. חבקיץ, י. דש

וד. קסוטו שתדון בשטחים שיש להועיד לישיבת פורת-יוסף

וישיבת הכותל. הוועדה תביא את המלצותיה לוועדת השרים

העליונה לעניין ירושלים. (ראה החלטה מט. 7 בפרוטוקול)

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: רצוני להעלות בעיה ואני מבקש את הבנתכם

אליה. השרים עמדו על כך שיהיו להם

נציגים עם סמכויות בוועדות השונות של צוות ההקמה. זה לא אומר שנציגים

אלה מגיעים לישיבות. לעתים קרובות קורה שבישיבה אין קוורום. הדבר חמור במיוחד לגבי ועדת הפיננציות והפיצויים. הוא צריכה לשבת לעתים קרובות ולדון על סמך מי כסף שיש לשלם כפיצויים עבור פיננציות, על דרכי הפיננציות וכדומה. אם אין בישיבה קוורום והיא נדחית בגלל היעדר קוורום, אנו מפסידים זמן. לעתים יש סיטואציות שאם אחת מנצל אותן בזמן, יש לה סיכויים להגיע לפיננציות בדרכי שלום ותוך הסכם. בעקבות אי-השקט סביב הכוחל, כמה ערבים נכונים לזוז.

אבקש את חברי השרים להסכים להצעת ההחלטה הבאה:

מחליטים כי ועדת הפיננציות והפיצויים תהיה רשאית לפעול בכל מניין של חליפים שיחיה נוכחים בעת הישיבה, ובלבד שההודעה על הישיבה נמסרה להם שבוע קודם לכן. היו"ר הוועדה הוא יהודה תמיר. זהו המפתח לכל העבודה שלנו. יכול להיות שהחלטה זו תשמש תקדים לגבי הוועדות האחרות. לפי שעה אני מבקש יפוי-כח לפעול כך לגבי ועדה זו.

מ ח ל י ט י מ : ועדת הפיננציות והפיצויים תהיה רשאית לפעול בכל מניין של חליפים שיהיו נוכחים בעת הישיבה, ובלבד שההודעה על הישיבה נמסרה להם שבוע קודם לכן.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יש גם בעיה שניה דומה לראשונה.

קורה לעתים שהנציג של השר איננו יכול לבוא לישיבות. הוא עמוס ולכן הוא שולח מישהו אחר לישיבה. הדבר לא נראה לי. אני מסכים שהשר יחליף את האיש שלו אפילו באופן זמני, אבל שהדבר ייעשה על דעת השר עצמו. שם לרציפות ולאחריות יש חשיבות רבה. זהו פרוייקט מסובך. ועדות המסנה תוכלנה לעשות עבודה גדולה וחשובה אם הן תפעלנה באורח סדיר. רק שרים רשאים לשלוח במקומם נציג אחר מאשר הנציג המקורי, ולא הנציג על אדעת עצמו.

הא' י. תמיר: אנו נפנה לשרים ונבקשם שימנו

נציג נוסף שני קבוע.

קורה שאדם יוצא לחופשה או נוסע לחו"ל.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נשאר זאת לשרים.

הא' י. תמיר:

אני מציע לקבוע ממלא-מקום שני קבוע.

השר מ. קול:

זה חלוי בנושא שנדון באותה ישיבה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אי-אפשר לשלוח לכל נושא חליף אחר.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אני רוצה להביא לתשומת-לבכם שהוועדה

שלנו צריכה לספל בעוד נושא שאיננו

בתחום ירושלים על-פי מעמדו המוניציפלי או החוקי, אבל הוא סמוך לירושלים,

ואולי הוא יהיה חלק מירושלים בנסיבות בינלאומיות יותר נוחות. כוונתי

להחלטת ועדת השרים לענין השטחים להסיל על ועדת השרים לענין ירושלים

ללמוד את האפשרות של איחור שטחים מתאימים לשכונה עירונית גדולה, עיר

זוטא, אי-שם בצפון ירושלים, במשולש בין שעפת-רמאלה-נבי-סמואל, מתוך

הנחה שבטווח רחוק יותר זה צריך להיות חלק בלתי-נפרד מירושלים. בשלב

זה אין טעם לעשות פעולה של החלת החוק כדי לא להסתבך בטרם עת.

בהתייעצות עם ראש הממשלה מיניתי

ועדה קטנה שצריכה להביא לנו הצעות ורעיונות לבי השטחים, בעלות על

הקרקע, התאמת הבניה והתכנון. בראש הוועדה עומד פר תמיר, וחבריה

נציג הממשל הצבאי, נציג מינהל מקרקעי ישראל ונציג משטרת ישראל.

רביעיה זו צריכה חוץ כמה שבועות להביא לנו מחשבות או רעיונות אלטרנטיביים,

כדרך שפעלו בבירורים סביב ענין חברון. אז נביא את המחשבות האלה לדיון

טרומי בוועדה זו. אם נרגיש שיש בכוחנו להביא המלצה או הצעה לממשלה,

ככל שנקדים לעשות זאת כן ייטב. אם תהינה כאן יותר מדעה אחת - נוכל

להביא זאת להכנעה סופית של הממשלה.

ראש העיר ט. קולק:

במשך ארבע שנים אנו עוסקים בתכנית-אב

גם לעיר עצמה וגם לאזור מסביב, כולל

את ~~מזא~~אלה ואת נבי-סמואל. אני מציע לצרף לאותה ועדה גם את האיש שעוסק

ראש העיר ט. קולק -

בתכנית-האב. עבודה רבה הושקעה בכך. תארנו לעצמנו איך צריכים להיות הגבולות של ירושלים כאשר הזמן והרקע יהיו יותר נוחים.

השר ח. ט. שפירא: אם מדובר על מעין עיר חדשה, צריך לשתף בכך גם את איש אגף התכנון. יכול להיות של אגף התכנון יש תכניות בנדרון.

ראש העיר ט. קולק: הם מסוצגים בצוות העוסק בהכנת תכנית-האב. לא הצעתי לצרף לוועדה דווקא איש מהעיריה. הנציג יכול להיות איש משרד הפנים.

השר ח. ט. שפירא: צריך להיות מישהו ממשרד הפנים והוא יצא ידי חובת העיריה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יהיה גם איש משרד הפנים. העיריה סוזמנת להסמיע את דעתה. אינני רוצה שכלפי חוץ יופיע אישא עיריית ירושלים שמא יתפרש הדבר שרוצים להרחיב את גבולות ירושלים. נזמין את איש העיריה לחוות דעה. אנו נצרף לאותה ועדה את נציג משרד הפנים העוסק בכך.

השר ח. ט. שפירא: אני חושב שאפשר לצרף לוועדה את מר דש ממשרד הפנים.

הקמת ועדה בינמשרדית לענין ירושלים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נחזור לסעיף העיקרי בסדר-היום:

המצב במזרח ירושלים והקמת ועדה

בינמשרדית לפיתוח מזרח ירושלים. ההצעה נשלחה לשרים בכתב על-ידי מזכיר הממשלה.

למען השלמות אקרא את המסמך הקצר

שנשלח לשרים ואוסיף כמה הערות קצרות.

(קורא את הצעת ההחלטה)

הא' מ. ששון:

ועדה זו לא באה במקום שום מוסד קיים

הפועל בחוקף סמכות מינהלית או פרלמנטרית.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בסעיף 2 נאמר: "לקדם את איכלוס

מזרח ירושלים בחושבים יהודים רבים

בזמן קצר ככל האפשר". זוהי משאלה וזהו ה'טרמס-אוף-רפרנס' החשוב ביותר.

בסעיף 3 המדבר על קידום פתרון של

בעיות כלכליות של תושבי מזרח ירושלים, הכוונה היא ליהודים ולערבים,

לכל מי שיושב שם. יש בעיה קשה של האוכלוסיה הערבית, שנגדעה ממקור

חיותה, ולכן באה ההצעה בסעיף 4 האומרת: "לדאוג לשילוב נאות של

האוכלוסיה הערבית בעיר המאוחדת."

השר ז. ורהפטיג:

נציג המשרד בוועדה יכול להיות גם

אדם אחר ולא דווקא המנהל הכללי.

אני חושב שלשר בגין מגיע נציג בוועדה.

השר מ. קול:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: לא אחנגד לכך. הוא יהיה נציג משקיף.

המשרדים יודיעו את שמות הנציגים.

מאז שהפצתי את המטמך הגיעו אלי כמה השגות

שמחובתי להביא לידיעת השרים.

היה חשש שאנו מקימים מוסד המדמה את מזרח

ירושלים לשטחים המוחזקים. כדי להימנע מכך שינינו את השם לוועדה

בינמשרדית לפיתוח מזרח ירושלים.

שנית, שמעתי שיש חשש כי אם תהינה שתי ועדות

עלולה להיות התנגשות ביניהן. יש ועדה קבועה הפועלת זה מכבר בראשותו

של ניצב רוזוליו, והנה כאן תהיה ועדה בראשות איש משרד האוצר. החשובה

שלי היתה כי נוכחותו של ניצב רוזוליו בוועדה השניה מבטיחה שלא תהיה

כפילוח.

אני רוצה להביא לידיעתכם שעלתי הצעה

אולי לראות בשתי הוועדות ועדה אחת, המתכנסת לפי הנושאים שבהם עליה לדון:

אם הנושאים הם בעיקרם בטחוניים - היו"ר של אותה ישיבה יהיה ניצב

רוזוליו; אם היא עוסקת בעניינים כלכליים-חברתיים - היו"ר יהיה לצורך

הדיון ד"ר ארנון. בכל מקרה היו"ר השני מוזמן לישיבת הוועדה. כך מובטח

חיאום מלא בין שתי הוועדות.

החלטתי להביא בפניכם את כל האפשרויות

כדי שכאן תתגבש דעה.

נתחיל מהחלק האחרון, היינו ההצעה לאחד

השר א. שרון:

את שתי הוועדות. אני סבור שלא יכולה

להיות התנגשות בין הוועדה הקיימת בראשותו של ניצב רוזוליו לבין הוועדה

החדשה. ועדת-רוזוליו מטפלת בעניינים בטחוניים, היא כפופה לוועדת

השרים לענייני בטחון. בעניינים שלה אי-אפשר לשתף את החוגים האלה. יש שם

עניינים סודיים, עניינים בטחוניים. אי-אפשר להפוך עניין בטחוני לנחלת

הכלל. לכל העניינים שבתחום טיפול של הוועדה החדשה יש השלכות בטחוניות.

ולכן יהיה בה ניצב רוזוליו, אשר יצביע על ההשלכות האלה. אין להכניס

את נציגי יתר המשרדים לעניינים בטחוניים.

בסעיף 1 של ההצעה אני מציע להוסיף:

פרט לעניינים בטחוניים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בוועדת-רוזוליו יושב נציג הצבא?

כן.

השר א. ששון:

יש דברים המעוררים תסיסה, ועדת-רוזוליו

צריכה להתריע על כך. לא הייתי מציע לכרוך יחד ענינים בטחוניים עם ענינים אחרים כלכליים או תרבותיים. אני מציע להסיר את ההצעה על איחוד שתי הוועדות מהפרק. אבל אני מסכים שמפקד המחוז עצמו יהיה חבר הוועדה. בישיבה הקודמת מסר ראש העיר שיש שמעות שרוצים להשתלט על הר-הבית, ושמעות כאלה מעוררות תסיסה. מי צריך לטפל בכך? זה ענין שבתחום הסמכות של ועדת-רוזוליו.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הוועדה הזו איננה יכולה לגרוע מסמכויותיה

של ועדה אחרת שנתמנה על-ידי ועדת

שרים. ועדת-רוזוליו קיימת, מה דובר על אפשרות של הרחבה או מיזוג.

הטיפול בשמעות כאלה הוא בתחום

השר א. ששון:

פעולתה של ועדת-רוזוליו.

בישיבה הקודמת דיברנו על התכתבות עם

ערביי ירושלים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: סיכמנו שהמכתבים יהיו בעברית עם

תרגום מוסמך לערבית.

הוועדה הבינמשרדית צריכה לדאוג

לכל הענינים הארגוניים.

מה פירוש 'שילוב נאות' (סעיף 4 להצעה)?

השר א. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: שילוב חברתי, שילוב כלכלי, שתהיה

להם הרגשה שהם בעיר מאוחדת ישראלית.

בהתאם להנחיות ועדת השרים.

הא' מ. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כל ועדה פועלת לפי הנחיות ועדת השרים.

השר א. ששון:

יש בקרב הערבים דיבורים על השאלה:

אם להקים נציגות מחוכם או לא להקים

נציגות כזו, איך לבוא בדברים עם מוסדות יהודיים ועם השלטונות הישראליים.

מי ידון בשאלות אלה? מי ידון בשאלה אם לעודד הקמת נציגות כזו?

היו"ר טבן ראש הממשלה י. אלון: זהו ענין פוליטי, ענין של מדיניות

גבוהה.

השר א. ששון:

זה לא נובע לוועדה זו.

השר מ. בגין:

בענין הרכב הוועדה - אני רוצה להודות

לשר התיירות על ההצעה, וליו"ר הוועדה

על קבלתה; אבל נראה לי שצריך לחשוב על ההצעה שהיו"ר לא יהיה המנהל

הכללי של משרד האוצר. הוא עמוס עבודה בתפקידים רבים ושונים.

הוא איש רב פעלים, חכם ופעיל, אבל הוא יותר מדי עמוס. אנו רוצים

שזו תהיה ועדה פעילה. אין כלל מחייב האומר שבראש כל ועדה מנכ"לים

יעמוד המנהל הכללי של משרד האוצר.

אני מציע לשקול מחדש את הבעיה של ראשות

הוועדה, כי כולנו מעונינים שהוועדה תפעל, וכדי שהיא תפעל צריך להציב

בראשה אדם פחות מטופל בענינים מאשר אדם העומד בראש משרד האוצר. לא

איכפת לי מי יהיה יו"ר הוועדה, אני דואג ליעילות עבודתה של הוועדה.

אשר לכתב-הסמכות - אני מציע לכלול

בסעיף 2 במפורש אחת-המלים: העיר בין החומות ומזרה ירושלים. אצלנו מקובל

לחשוב על החלק המזרחי מעבר לחומות.

היו"ר טבן ראש הממשלה י. אלון: אהה רוצה להדגיש את העיר העתיקה במיוחד?

השר מ. בגין:

כן.

בסעיף 2 לאחר המלים "בתושבים יהודים

רבים" אני מציע להוסיף: לרבות בעלי עסקים. אנו צריכים לעמול על כך

שיהיו שם תושבים קבועים, אבל אנו צריכים לדאוג לכך שיהיו שם הרבה אנשים,

אפילו לא יגורו שם, אבל יהיו להם עסקים שם.

השר א. ששון:

הניסוח איננו אומר זאת.

השר מ. בגין:

העיקר היא הכוונה. צריך להכניס את

הסוגיה של בחי-עסק ובעלי עסקים. מדוע

לה תהינה שם הנויות מכולת, הנויות ספרים וכדומה?

אני דווקא בעד סעיף 4, אני חושב שזהו

סעיף חשוב. הגשמתו תדרוש זמן, אבל יפה וחשוב שיש דאגה כזו.

את הסיפא של סעיף 4 אני מציע להקדים

ולומר: הוועדה תגיש את הצעותיה לוועדת השרים העליונה לעניין ירושלים ותונחה על-ידה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יהיו הצעות שהיא תוכל לבצע בעצמה. במלה "הנחיה" כלול הכל.

השר מ. בגין:

חיצום הצעות ותגישן לאישור ועדה זו.

ראש העיר ט. קולק:

אנו בשבוע שעבר סיכמנו כמה דברים

מעשיים. בכל אופן זו היתה הרגשה.

אזכיר כמה מהדברים האלה: תרגום ערבי מוסמך בכל התכתבות; המלצה על

מתן תעסוקה לכמה עשרות אנשי הצווארון-הלבן לשר העבודה; המלצה לשר

העבודה והמוסד לביטוח לאומי לשלב במסגרת הביטוח הלאומי את אלה

שקיבלו תעודות זהות ישראליות; המלצה בדבר מתן יעוץ בענייני מס הכנסה.

דומני שוועדת השרים הסכימה לקבל הצעות אלה. אולי אפשר לעבור על הרשימה

ולהמליץ על הדברים המעשיים האלה ולא להשאירם לאותה ועדה. אם הוועדה

תפעל, נושאים כאלה לא יובאו לכאן, אבל עד שהוועדה תקום וחלמד את

הבעיות יעברו כמה חדשים. אם לא נסכם את הנושאים האלה כאן, פירוש הדבר

דחיה לחצי שנה. בוועדת השרים למדנו את הבעיות ודומני כי השרים היו

מוכנים להמליץ עליהם בפני המשרדים הנוגעים בדבר. היתה לי הרגשה היתה

כאן הסכמה לכך. אפשר לקבל את ההמלצות האלה בוועדת השרים בשלב זה.

חשוב שהמלצות אלה יאושרו על-ידי ועדת השרים.

אני מבקש את סליחתו של שר המשטרה, אבל דומני לאור הנסיון שוועדת-רוזוליו איננה עוסקת בגורמי תסיסה. אם יש תסיסה בגלל שמועה שרוצים לחסל את בית-החולים ואת הרופאים יגרשו או יעבירו לבית-חולים 'הדסה', בעוד שהם רוצים לעבוד בבית-חולים שלהם, אז כאשר פורצת שביחה הצטרך המשטרה בסופו של דבר להוציא אותם אולי בכוח כי זוהי ההחלטה. אבל כל עוד קיימת התסיסה, ועדת-רוזוליו איננה עוסקת בכך. יש דברים שעלולים ליפול בין שתי הוועדות.

ההצעה ששתי הוועדות תאוחדנה לוועדה אחת, או שאחת הוועדות תהיה בבחינת ועדה משנה של אותה ועדה, נבעה מהרצון שלא יהיה דברים שיפלו בדרך בין שתי הוועדות. יש גם כמה דברים שאפשר לתפוס אותם עוד בטרם הם מגיעים לוועדה הבטחונית. אינני רוצה לגרוע מסמכויותיה של הוועדה הבטחונית, אבל אין לך ענין בעיר שאין לו השלכה בטחונית. עד עכשיו לא היה נוהג כזה. או שוועדת-רוזוליו תחליט לטפל בכך, או שהשרים יחליטו על מתן הנחיה לוועדה לטפל בגורמי תסיסה. כאשר שר הבריאות חשב לחסל בית-חולים שלא עמד על רמה, הוא חשב לעשות זאת לטובת הערבים. הוא לא תפס את הפסיכולוגיה של הערבים ואת ההשלכות של מעשה כזה.

כאן חסר משהו, ואני מביא זאת לחשומת-

לבכם.

השר א. ששון: אתה הבאת דוגמה של בית-החולים. שר

הבריאות צריך היה לדעת שיש כאן

ענין בטחוני והוא היה צריך לפנות למשטרה. בין אם קיימת ועדת-רוזוליו ובין אם לא, המשטרה ממונה על הבטחון. ענין כזה הוא בידי המשטרה.

אביא דוגמה על תסיסה כדי להבהיר איך

מטפלים בכך ועדת-רוזוליו. כאשר יש שמועות שעומדים לערוך הפגנה או לקיים כנס, מי מטפל בתסיסה ובגורמיה ? האם לא ועדת רוזוליו?

ישבנו בשתי ישיבות וטיפלנו בענין

ההסתדרות. ענין ההסתדרות הפל למוקד

של תסיסה והתנגשויות. הכרחנו את ההסתדרות לסגת! מכל החלטותיה, ושוב עשינו. לו בתחילה היו הגורמים האלה יודעים שלכל מה שהם עושים עלולות להיות השלכות בטחוניות, ולכן הוועדה צריכה לדעת על כך, השרים לא היו צריכים לטפל בזה. לא היינו מביאים לידי כך שקודם מכריזים הכרזות ואחר-כך נטובים.

אני מציע להרחיב את סמכויותיה של

ועדה-רוזוליו גם על גורמים שעדיין לא הגיעו לכלל הפגנות, אבל עלולים להביא לתסיסה, שבעקבותיה יבואו הפגנות.

אני מעריך את עבודת הוועדה ואת

העבודה המשותפת; אבל המשטרה מטפלת היום גם בילדים יהודיים ודואגת לכך שלא ייחפכו לפושעים ועבריינים. הדבר דומה לענין שלפנינו. צריך לחפוס את הענין שלב אחד יותר מוקדם. צריך לכלול גם זאת בין סמכויותיה של ועדה רוזוליו. צריך להגדיר בבירור שיש לעניני בסחון פרימאט על הענינים שהוועדה השניה מטפלת בהם.

אני מבקש להעלות סעיף נוסף.

בעקרון ההתנגדות של הערבים היא נגד עיר מאוחדת ולא נגד הממשלה, שאותה הם רואים ככובשת. כל אחד מאלה היושבים כאן מטפל בשטח מסוים; הגורם היחיד המטפל בכל השטחים זו העיריה. אינני יודע מי יהיה ראש העיר כעבור שלושה חדשים. אני מציע שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה. רק הוא רואה את מכלול הדברים. חשוב שאנשי מזרח ירושלים ידעו שכל הדברים הללו נוגעים לעיריה והם צריכים לפנות בענינים אלה לעיריה. /צריך לשבור לשבוע קודם-כל את ההתנגדות שלהם לעיר משותפת ומאוחדת. אנו אנשי ירושלים חשים בזאת. לנו זה נוגע כל שעה וכל יום.

למרות שזו ועדה ממשלתית וודאי

שהסמכות היא בידי גוף זה, דומני שאין זה אלא טבעי שיו"ר הוועדה יהיה ראש העיר ירושלים.

השר ח.מ. שפירא:

אני בעד זה שלא נכרוך יחד את שתי
הוועדות. אלה הם שני נושאים נפרדים.

נכון שיש נושאים שיש להם ^{השקפה} על ענינים בהם מטפלת ועדת-רוזוליו.
אבל אני מבין שלוועדה זו יהיה נציג בוועדה.אא

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז: ניצב רוזוליו בעצמו יהיה חבר הוועדה.

השר ח.מ. שפירא: אם יהיו נושאים מיוחדים, יהיה עליהם

דיון בוועדה, ואם יהיה צורך - יובא

הדבר בפני השרים.

סעיפי ההחלטה הם חשובים. לדעתי הסעיף

החשוב ביותר הוא הסעיף השני המדבר על איכלוס העיר העתיקה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז: הטלתי על ראש הצוות להביא בפני הוועדה

את תכנית האב לפיתוח העיר העתיקה.

אני מציע שהוויכוח על כך יהיה לאחר שחוגש תכנית-האב עם תאריכים של התחלות
בניה וכדומה.

השר ח.מ. שפירא: לדעתי זהו הענין החשוב ביותר. זכורני

מייד לאחר שחרור העיר העתיקה ביקשני

דוד בן-גוריון להיפגש עמו. הוא אמר דבר אחד: אני רוצה שתדעו שהדבר החשוב
ביותר כעת הוא ליישב את העיר העתיקה.

ראש העיר ט. קולק: לא רק את העיר העתיקה אלא את כל העיר

המזרחית.

השר ח.מ. שפירא: בעיקר הוא דיבר על העיר העתיקה. פניתי

לראש הממשלה המנוח והוא הסכים להקציב

10 מיליון לירות למען נוכל מייד לגשת לעבודה. אבל לצערי הרב עשינו דברים
חשובים לשחזור אחרים אבל לא ביישוב המקום. טוב שנשמע על תכנית העבודה,
מה עומדים לעשות בשטח זה, כי לדעתי השעה דוחקת מאד. מוכרחים ליישב

בהקדם את העיר העתיקה, שאם לא כן לשחזור לא יהיה ערך רב.

אשר לתעסוקה - אני בעד הכנסת כמה עשרות אנשים למסגרת העבודה. יש גם צורך בעובדים ערביים לתפקידים מסוימים. הדבר יקל גם עלינו ויקל בעיקר על האוכלוסיה שצריכה לקבל עזרה מאתנו. אנו צריכים לבקש ממשרד העבודה לעשות פעולה בנדון.

אשר לתושבי הכפר המחולק - נמשיך בפעולה בכל

הנוגע להעודות זהות.

ראש העיר ט. קולק: גם אם מישהו מאבד את התעודה, הוא יקבל חדשה?

השר ח.מ. שפירא: אני מסכים לכך. בענין הביטוח הלאומי באנו

אתם בדברים. יש לכוונות להעניק להם את הזכות

הזו אם ועדת השרים תחליט שהזכות מגיעה להם. אני מבקש שהוועדה תקבל

החלטה על כך כדי שהם יוכלו ליהנות מהזכות הזו.

ראש העיר מציע שהוא יהיה אצו"ר הוועדה.

בדרך-כלל הייתי מסכים להצעה לו ידעתי מה יהיה ראש העיר.

ראש העיר ט. קולק: אין זה משנה.

השר ח.מ. שפירא: לא כל אחד יכול לעמוד בראש הוועדה.

אין לפסול חבר ממשלה מלעמוד בראש הוועדה.

אבל אינני פוסל את ההצעה שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה. השאלה אם הוא

מוכשר לענין זה או לא. אם יו"ר הוועדה לא יהיה מוכשר לתפקיד זה, לכל

הוועדה לא יהיה ערך רב. לגבי דידו קובע כאן האדם.

בדרך-כלל הוועדה צריכה לגשת לפעולה ממשית.

יש כמה דברים דוחקים שאין להחמיצם.

השר ז. ורהפטיג: אני מניח שנתקבל התיקון של השר בגין להוסיף

את העיר בין החומות.

סגן ראש הממשלה י. אלון: לא היה ספק בזה.

השר ז. ורהפטיג: צריכה להיות התאמה בין הוועדה לבין החברה

לפיתוח מזרח העיר, שהיא כפופה לוועדת השרים

לענין ירושלים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נצרף את יהודה חמיר לוועדה.

השר ז. ורהפטיג: את ההצעות שמנה ראש העיר נעביר כהנחיה לוועדה זו

שהיא תבצע אותן, לאחר שלא היתה התנגדות להן.

יש אולי דברים הטעונים ניסוח.

ראש העיר ט. קולק: זה יקח שלושה חדשים. מדוע לא נאשר כאן את

ההצעות האלה, שיש להן הסכמה?

השר ז. ורהפטיג: אשר למתן תעסוקה לאנשי 'הצווארון-הלבן' -

אם יוסדרו בעיות הדת, תהיה אפשרות להעניק

מספר משרות לכמה אנשים. יש מספר משרות פנויות לקאדים מושלמים וכדומה.

יש משרות ויש פניות של אנשים לקבלת משרות אלה. הם לא יעזו לעשות זאת

בלי הסדר.

אין לי התנגדות שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה.

אני רוצה להפנות את חשומת-לבכם לבעיה אחת,

שהיא בעיה מדינית עדינה. צודק ראש העיר באמרו שיש מצד אחד התנגדות

לעירייה שהיא מסמלת את איחוד העיר. אבל יש התנגדות יותר חריפה לממשלה

כנושא פוליטי-מדיני. במזרח העיר או בעיר העתיקה הם היו רוצים לקיים את

היחסים עם הממונה על המחוז. זוהי כתובת כשרה פחות או יותר לגבי דידם.

מושל המחוז היה מעין תפקיד לא כל-כך מדיני. קשה להם להשלים עם כפיפות

לכל משרדי הממשלה. את הקרח הזה צריך לשבור. צריך להחדיר להם את ההכרה

שיש ממשלה, וזוהי עיר מאוחדת, ושיש להם ענין עם משרדים ממשלתיים. נדמה

לי שלו היינו הולכים בכיוון זה לפני שנתיים היינו שוברים כבר אז

את הקרח. אלא שהלכנו בקו של ההתנגדות הקלה. בענין זה לא היינו צריכים

לוותר אלא להחדיר בהם את התודעה שבעניני דאר יש לפנות למשרד הדאר, בעניני המשטרה - למשרד המשטרה, בעניני פנים - למשרד הפנים, ולא לראות כתובת כאילו חצי-נייטרלית שאיננה הממשלה. אני רוצה להביא זאת לתשומת-לב הוועדה שתפעל, אותה ועדה בינמשרדית שאנו מקימים.

השר מ. קול:

אני בעד קיום שתי הוועדות שכל אחת תפעל בתחום סמכותה. אני מוכן להמוך בהצעה שראש העיר יעמוד בראש הוועדה. אבל אני רוצה לומר שיש מקרים הסחייבים קשר ישיר עם משרדי ממשלה. במקרים מסוימים יש קשר ישיר עם משרדי הממשלה, ובמקרים אחרים יש הסחייגות מקשר כזה. בתיירות אין כל הסחייגות. אנו מקיימים קורסים למורי-דרך ערביים במזרח ירושלים וכולם גאים להשתתף בקורסים אלה. היו גם טכסים של קבלת תעודות למורי-דרך. שמונה מלונאים במזרח ירושלים קיבלו מידי שר התיירות תעודות של תיירן מוסמן ואף הצטלמו עם השר. הם יודעים מה פירושו של מעמד זה. היו כאלה שקיבלו הלוואות.

ראש העיר ט. קולק:

הם מקבלים גם סובסידיות וגם תמריצים.

השר מ. קול:

הם יודעים שצילומים כאלה מופצים. הוא הדין לגבי סוכני נסיעות. מבחינה זו אינני רואה כל הסחייגות. אפשר על-ידי טיפול מתאים להביא ליתר התקרבות. בנוגע להעסקה של אנשי הצווארון-הלבן, אני מייחס

לכך חשיבות רבה.

ראש העיר ט. קולק:

אני מדבר בעיקר על נוער.

השר מ. קול:

צעירים אלה הולכים בטל והם המסיתים והמתסיסים. אנו צריכים לדאוג להעסקת האינטליגנציה הצעירה. חלק מהם עסוק בתיירות. צריך לחפש פתרונות נוספים.

אני מקווה שהישיבה הבאה תהא מוקדשת לבעיית חברת החשמל בירושלים. דיברתי על כך עם סגן ראש הממשלה והמצאתי את החומר.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז:
נקדים את הדיון על אישור תכנית לוח הזמנים של הבניה בעיר העתיקה, והסעיף הבא יהיה - בעיית חברת החשמל.

השר מ. קול:
אני חושש שהעניינים יסתבכו. אנו עומדים להבר את הר-הצופים וגם מקומות אחרים כמו השיכונים החדשים לרשת. זה נוגד את הקונצסיה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז:
הם מערערים אפילו על גוש עציון.

השר מ. קול:
עניינים אלה יובאו לוועדה. הדבר הוטל עלינו על ידי הממשלה.
אני מבקש להעלות את שאלת הגבעה בבית-ג'לה. בין הגבול של ירושלים ובין הפינה הגבוהה שעליה היה מוצב של הליגיון, אין למעשה שום דבר. בזמן שקבעו את המפה של ירושלים לא לקחו בחשבון שהגבול יעבור למעלה, ולא כפי שנקבע. אילו היתה שם בעיה של הפקעה, הייתי מבין זאת; אבל יש שם רק מנזר וזה הכל. יש משמעות גדולה לכך שבמקום שיוקם בית-ספר שדה, זה יהיה חלק של ירושלים. היום זה נחשב לשטח מוחזק.

אני רוצה לשאול את שר המשטרה: כולנו דואגים ושוקדים על שמירת כבודה של ירושלים, על כבודם של היהודים בירושלים ועל כבודה של הממשלה בעיני הערבים והעולם. מה חושב שר המשטרה לעשות כדי שאירועים כאלה כפי שאירעו בערב ט' באב לא יישנו? יש לי הרושם שהסדרנים של משרד הדתות אין בכוחם לעשות את המלאכה. אין להם לא הכוח ולא הסמכות להגן על מנהל בית-החולים, הבא להתפלל ליד הכוחל, והוא נדחף ומוכה על-ידי אנשים המקיפים אותו. מחר זה יכול לקרות למישהו אחר. לא יתכן שבמקרים כאלה המשטרה לא תהיה קיימת בשטח. רק לאחר שהשעוריה התפתחה, באה

המשטרה והצילה את המצב. אפשר היה למנוע את החרפה הזו לו המשטרה היתה במקום. העניין זכה לפרסום בעולם. אנו צריכים למנוע הישנותם של מקרים כאלה. אני חובע את עלבונה של ירושלים. אני מדבר על בטחון, והבטחון נוגע גם ליהודים וגם לערבים. מה חושב שר המשטרה ומה חושבת ועדת-רוזוליו לעשות כדי שלא נהיה עדים שוב לחרפה כזו?

השר א. ששון: זה לא ענינה של ועדת-רוזוליו.

השר מ. קול: ההתנפלות על מנהל בית-החולים היתה לאחר ט' באב. לא יחכן שהמשטרה תיעלם במצבים כאלה. כאן היה לי רושם שהמשטרה לא רצתה להתערב.

השר מ. בנחוב: התרשמתי קשות מדברי ראש העיר - וזהו דבר שלא ידעתי אותו - שערביי מזרח ירושלים מרגישים

את עצמם כמצב נחות לא רק לגבי אזרחי ישראל אלא גם לגבי תושבי השטחים. הוא הסביר את העניין באריכות. אחת הסיבות היא, שלאחר ירחי הדבש שבהם נסבר הקוץ בין יהודים וערבים התחילה נטיגה ועכשיו הם מגיעים למסקנה שאי-אפשר לחיות יחד. אני מבין שהמצב איננו פשוט, אבל תפקידנו הוא לפתוח ליצור מצב שיגביר את רצונם להישאר בעיר מאוחדת. אינני אומר שאפשר להחגבר על הזיקה הפוליטית והפעילות הפוליטית, אבל בכל-אופן אפשר ליצור איזו סתירה בין אינטרסים מסוימים, בין תמריצים המושכים בכיוון של עיר מאוחדת לבין מה שמתפתח עקב ההתפתחות הפוליטית. להם אין אפילו התקווה שיש לאנשי העיר שכם, שהם יחזרו אי-פעם לממלכת ירדן. בירושלים לפי מצב העניינים התקווה הזו היא יותר קלושה. היינו צריכים ליצור מצב שיתן להם את ההרגשה שתמורת זאת הם זוכים בפריבילגיות מסוימות שאינן נחלתם של תושבי הגדה. להם יש תמורה. אנו מצדנו לא נסינו ליצור מצב כזה. גם ראש העיר מסכים אתי שהמצב יותר גרוע מכפי שהיה

בחילה מבחינת היחסים. ודאי שלהתפתחות הפוליטית, לפעולות אל-פתח, ולמחשבות בעולם הערבי יש השפעה; אבל אינני יכול להגיד שאנו נקיים. אני מדבר מנקודת-הראות שלהם. לא יצרנו תמורה עבור מה שהם חושבים שם הפסידו. אני חושב שזו נקודת-הכובד. (השר ז. ורהפטיג: וכי יש תמורה לדברים כאלה?) הם אינם אריכים להיות במצב נחות מאשר ערביי השטחים.

היו"ר טבן ראש הממשלה י. אלון: לכן אנו יושבים פה.

השר מ. בנטוב:

פשוט לא ידעתי שבכל מיני פרטים הם מרגישים עצמם במצב יותר גרוע. זה אומר

דרשני.

ראש העיר ט. קולק:

גם אם נתקן את כל הדברים האלה, הם ירגישו כך.

השר מ. בנטוב:

הם אינם חייבים להרגיש את עצמם במצב יותר נחות מאשר ערביי שכם.

השר מ. קול:

הם היוו מרכז של כל ערביי הגדה המערבית.

השר מ. בנטוב:

אני מדבר על מה שאנו יכולים לעשות, ולא על מה שבאופן אובייקטיבי אי-אפשר לעשות.

אנו חיים בחקופה שבה קנאות הולכת ומשתלטת יותר ויותר על המדינה, לא רק קנאות דתית אלא קנאות בצורות שונות. אני יודע שיש יהודים שקשה להם לחיות עם קנאות זו. ומה אנו רוצים מהערבים שהם יחיו בנפש חפצה עם קנאות זו. צריך להתחיל במעבר מקנאות לליברליזם. אם אנו רוצים אינטגרציה ויצירת יחסים, זהו אחד הדברים שאנו צריכים להרהר בהם. אי-אפשר להציג כלפיהם פנים אלה ואחר-כך לרצות שהעניינים יסתדרו.

אם אנו מחפשים חמריצים, יש לחשוב על

כמה דברים. ראש העיר ט. קולק דיבר על ענין הרכוש וההשפעה הפסיכולוגית על ערבים שגרם היום במזרח ירושלים והנה הם מסתובבים ברחובות העיר

ורואים את הרכוש שהיה פעם שלהם. אינני מציע להחזיר להם עכשיו את רכושם, אבל אני חושב שאנן צריכים לעשות אקט ולהודיע שאחרי בוא השלום יוחזר הרכוש לערבים שישארו חושבי מדינת ישראל.

השר מ. בגין: האם זה יחול גם על אדמות קבוץ ברעם?

השר ח. מ. שפירא: זהו ענין של הממשלה.

השר מ. בגין: האין חושב שהם יראו בכך צביעות?

השר מ. בנטוב: אני חושב שגם הם חושבים שלא לעולם ועד תהיה מלחמה. אינני יודע מדוע הצהרה

כזו לא צריכה לבוא.

השר מ. בגין: מה לשלום ולבית בקסמון? מה ההגיון בכך?

הצהרה כזו יוחר טובה מאשר אמירה

שהם לא יקבלו את רכושם.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: זוהי מדיניות גבוהה. יש לכך השלכות. אולי תציע זאת בממשלה ולא בוועדה זו.

השר מ. בנטוב: אפשר להציע זאת בממשלה. אפשר להגיד שבינתיים יגישו בקשות, בינתיים ייערך

סקר, אבל הביצוע יהיה עם בוא השלום.

אני חומך בהצעה שראש העיר יהיה יו"ר

הוועדה.

אני חושב שסעיף 2 הוא סעיף חשוב.

יש לקדם את האיכלוס לא רק בעיר העתיקה אלא גם במזרח ירושלים. רוב היהודים יתיישבו במזרח ירושלים. במזרח ירושלים אפשר ליישב עשרות אלפים.

עיקר הפעולה הוא איכלוס מזרח ירושלים מחוץ לחומות. אם סעיף כה חשוב נכלל בגדר תפקידי הוועדה, אני מתפלא שמנכ"ל משרד השיכון איננו חבר הוועדה. אני מציע לצרף אותו כחבר הוועדה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כאשר דיברנו על הקמת הוועדה אמרנו שיש משרדים רבים העוסקים בתחומים השונים בעיר. נציג משרד החינוך יוזמן לוועדה כאשר ידונו בעניני חינוך.

השר מ. בנטוב: הסעיף העיקרי דן בשטח שמשרד השיכון עוסק בו. משרד השיכון מהווה גורם באיכלוס העיר. אני חושב שמנכ"ל משרד השיכון צריך להיות חבר הוועדה דווקא בגלל סעיף 2.

השר ח. גבתי: שתי הערות לנוסח הצעת ההחלטה המובאנו בפנינו. ראשית, אני מציע להקדים את סעיף 2 לסעיף 1. (היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כיעד הראשי...). את סעיף 1 אני מציע לנסח בצורה קצת יותר מוחשית, לא לדאוג ליחידים, אלא לתאם את פעולות הגורמים השונים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בצבא יש למושג 'לתאם' משמעות של תפקיד כמעט מנחה או נותן אמצאפקודה.

השר ח. גבתי: אני מציע לומר 'לתאם' במשמעותו האזרחית של המושג.

אשר להצעתו של ראש העיר ס. קולק שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה המרכז אותה, הרי אני מבין את ההסברים שלו. מבחינה מעשית יש לכך משקל רב. אבל גם מבחינה פרוצידורלית אינני מאמין שיש אפשרות להקים ועדה המורכבת כולה, פרט לאחד, מנציגים של משרדי הממשלה ושהיו"ר שלה לא יהיה איש הממשלה. אינני יודע אם הדבר ניתן מבחינה פרוצידורלית-חוקתית. אבל דומני שהדבר עלול לפגוע גם בסמכויותיו

של אותו יו"ר כלפי אלה שהם משתתפים בוועדה, כלפי המשרדים המשתתפים בוועדה. אם מקימים ועדה המורכבת ממנכ"לים ומנציגים של משרדי ממשלה, דומני שמבחינת העניין יש הכרח שהיו"ר יהיה מנכ"ל של משרד הממשלה. מנכ"ל של משרד האוצר, שישמש כיו"ר הוועדה, יוסיף כוח וסמכות לוועדה. לכן אני מציע לאשר את ההצעה כפי שהובאה בפנינו.

ניצב ש. רוזוליו:

אני כמובן אתייחס לאותו רובד של בעיות

שאני עוסק בו. במישור ההכללה אפשר לומר

שכל בעיה מורכבת משני מרכיבים: א. מילוי השאיפות הלאומיות של ישראל במזרח ירושלים, כפי שמוגדרות על-ידי הממשלה; ב. הצוין שיטור שקט במזרח ירושלים. אם לא יהיה שקט - אי-אפשר יהיה למלא את המטרות הלאומיות. אני סבור שכאשר יש אי-שקט על-פני השטח, הוא נובע ממה שקורה בחו"ל. אם כי המרכיב הראשון הוא הקפיטארי, הרי כל עוד נמשך המצב כפי שהוא, המרכיב השני הוא האמצעי להגשמת אותה מטרה; בלי אמצעי זה המטרה לא תוגשם...

(היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוץ: הייתי אומר שזה יכביד מאד על הגשמת

המטרה.) אם יהיו מחומות, יהודים לא ירצו לבוא לגור שם, על כל המסקנות

הנובעות מכך.

לאחר שנתיים אנו עדיין מתחבטים בבעיה,

לא משום שאין כוונות טובות, לא משום שאין יכולת ואין ידע, אלא הסיבות

הן: חוסר תיאום בדרג הביצוע. הדבר נובע מכל מיני עניינים שלא אכנס אליהם.

לפחות אני סבור - וכאן אני אומר את דעתי - שאם מוסכם כי ריבוי רשויות

הוא אחד הגורמים לחוסר תיאום, לכן כל גורם נוסף יוצר נקודה נוספת לחיכוך, -

כך הוא טבע האדם - ויוצר מערכת מכבידה על הרובד. זוהי דעתי. אין כאן

שאלה אישית, כי למפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל יש עיסוקים אחרים

והוא יכול לוותר על כל עיסוק נוסף. לכן אני סבור שכל גורם נוסף הוא

מפריע.

אבל אם מטעמים אחרים או שונים יוחלט

אחרת, או שדעתי זו לא מתקבל, ויימצא לראוי להקים גוף כזה נוסף, אזי

צריך לשאוף ולהחליט שנגיע לכך ששני הגורמים שהוקמו יהיו גורמים

אכסקלוטיביים, היינו שאחרים לא יעסקו בנושאים אלה. האחת היא ועדה

שעיקר תפקידה הוא בתחום הבטחון והשקט, והשניה - ועדה שנועדה למילוי

המטרות הלאומיות. אחרת כל הנזקים הכרוכים בריבוי גורמים יחולו על מקרה

זה ביתר שאת.

אנן יודעים ומכירים את המציאות. יש תמיד

סתירה בין שיעור קומתה של הוועדה ויעילותה. ככל שהוועדה יותר כבדה,

יש בה אנשים שהם עסוקים ועמוסים בתפקידים שונים. וככל שהוועדה יותר

נמוכה, הוא אולי איננה מוטמכת, אבל היא עובדת. לכן אני סבור שיש צורך

באכסקלוטיביות של שתי הוועדות. בשתי הוועדות מיוצגים כל משרדי הממשלה

וכל הגורמים האחרים. בוועדת הבטחון מיוצגים צה"ל, המימשל הצבאי,

שירות הבטחון וכל הגורמים שיש להם נגיעה לעניינים אלה. בוועדת המוצעת

מיוצגים הגורמים הכלכליים והאזרחיים. אני מציע להחליטה ששני גופים

אלה יהיו אכסקלוטיביים. לכן גם חשובה ההדדיות ביניהם.

אני סבור שהדבר החשוב ביותר הוא, שבראש

שני גופים אלה יעמדו אנשים העוסקים בבעיה על-פני השטח. אני חושב שראש

העיר כיו"ר הוועדה זהו המצב האופטימלי. אינני מומחה לקונסטитуציה, אבל

אני מניח שאפשר למצוא דרך לעקוף את הבעיה הפרוצידורלית או הקונסטיתוטיונית.

אינני חושב שזו צריכה להיות אבן הנגף אם יוחלט שזהו הפתרון הנכון.

לאחרונה עוד מלה לאור נסיוני כמרכז

הוועדה. בדרך-כלל בכל ענין, ובענין כמו ירושלים במיוחד, הסמכות

לעשייה קיימת בין חברי הוועדה ובין השרים השולחים את נציגיהם לוועדה.

אני מנצל את ההזדמנות הזו כדי לבקש מהשרים המיוצגים בוועדות, שיאצילו

מסמכיותיהם לנציגיהם. אם אתה מעניק לנציג סמכות, אתה מסיר אותה ממך

ומאציל אותה לנציגך. אי-אפשר לנהל את עבודת הוועדות בלי להעניק סמכויות

לנציגים. חשוב שהשר הנוגע בדבר יאציל באופן ממשי סמכות לנציגו להחליט,

ושלא יחייב אותו לקבל אישור על כל ענין.

בסיכומו של דבר, בהיעדר אפשרות לא

להרבות גורמים, או לא להוסיף גורם נוסף, אני מציע שיקבע שיהיה תיאום צמוד בין שני יושבי-ראש הוועדות, ויהיו מי שיהיו. אני בהחלט סבור שראש העיר ירושלים צריך להיות יו"ר הוועדה השנייה. אני מבקש מאד, כיו"ר אחת הוועדות, יתר האצלת סמכויות לחברי הוועדות השונות.

דומני שהשאלתה של השר קול מקומה בממשלה

השר א. ששון:

ולא בוועדת שרים זו.

אני אשאל אותה גם בממשלה.

השר מ. קול:

ד"ר מאיר, מנהל בית-החולים, לא רק שלא

השר א. ששון:

הגיש תלונה, אלא שחרף פניות אישיות

הוא סירב לעשות מזה ענין.

כאשר מדברים על ועדת-רוזוליו צריך

לזכור מה תפקידה. תפקידה לשמור ולטפל בערביי מזרח ירושלים מבחינה

בטחונית, ולא ביהודים.

ערביי מזרח ירושלים נהנים כאשר הם

השר מ. קול:

רואים מה מתרחש בין יהודים.

בקשה לשרים שבמידה ויש להם נציגות

ראש העיר ט. קולק:

בשתי הוועדות, שאוחז אדם ייצג אותם

בשתי הוועדות. (היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: זהו רעיון יפה.)

בדרך זו ניתן יהיה להשיג חלק מהדברים שעליהם דיבר ניצב רוזוליו.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: האם יש הסכמה להצעת שר החקלאות

להשתמש במלה "לחאם"?

יש הבדל בין "לחאם" לבין המלים "לדאוג

השר א. ששון:

ליתר תיאום".

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הכוונה שיהיה תיאום במובן האזרחי של

המושג.

אני מציע לומר: לקיים תיאום.

השר מ. בגין:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אנו מקבלים את ההצעות של השר בגין

לסעיף 2, שיוקדם ויהיה סעיף 1, ובו

תוזכר במפורש העיר העתיקה שבין החתמות וכן מזרח ירושלים וכן יתווספו
בו המלים: לרבות בתי-עסק. אנו מקבלים את המחשבה שיש לעודד הקמת בתי-עסק
גם אם בעליהם לא יגורו במזרח העיר. לא הייתה גם כוונה אחרת.

אנו מקבלים את הצעת שר המשטרה להוסיף

בסעיף 1, שיהיה סעיף 2, את המלים: פרט לעניינים בטחוניים.

אני מקבל את ההצעה של נציג משרד החוץ

שנדאג לכך כי בפרסום לא יובלט הבלטת-יתר עניין האיכלוס המהיר, אלא
הדבר יובלע בנוסח הכללי כדי לא לעורר מחאות. עניין זה יוזכר בהקשר
הרחב יחד עם השילוב של האוכלוסיה הערבית. זהו עניין של ניסוח.

הסיפא של הסעיף האחרון תופיע כסעיף

נפרד. בסעיף זה ייאמר שהוועדה הבינמשרדית תונחה על-ידי ועדת השרים
העליונה לעניין ירושלים. הכוונה להנחיה על כל צורותיה - הן דבריים שהם
יעשו בעצמם לפי סמכויות שיקבלו והן דבריים שהיו"ר יביא לאישור ועדת
השרים.

אני מציע גם להחליף את המיקום של

השר א. ששון:

סעיפים 2 ו-4.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אשר להרכב הוועדה, אני מקבל את ההצעה

להוסיף את נציג משרד השיכון. אני מסכים

שיצורף הנציג של החברה לפיחוח העיר העתיקה. אינני בטוח שהדבר יוטל
דווקא על מר המיר. מר המיר ואני נקבע מי יהיה האיש. אני רוצה שזה
יהיה נציג קבוע.

רצוי שזה יהיה מר המיר.

השר א. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: או המיר או מישהו אחר מהחברה.

סיכמנו שאנו מוסיפים גם נציג של

השר בגין.

לגבי יו"ר הוועדה, אם אני מתנגד להצעה

שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה, הרי אין לכך שייכות למועמדים לראשות העיר או ליחסי לטדי קולק. ועדה זו איננה פועלת עם האוכלוסייה הערבית. היא יותר ועדה להעלאת רעיונות ושאיבת משאבים מהממשלה או ממקורות אחרים למען קידום ופיתוח מזרח ירושלים והיא לא באה כדי לטפל במישרין בחושבי מזרח ירושלים. הטיפול בחושבים אלה מתחלק בין העיריה בתוקף סמכותה המוניציפלית לבין המשטרה בתוקף אחריותה לסדר ולבטחון של יהודים ושל ערבים כאחד. המימשל הצבאי מטפל בחושבי השטחים המוחזקים. ובכל-זאת בראש הוועדה לשטחים המוחזקים עומד מנכ"ל משרד האוצר. אין להם מגע עם משקיעים ערביים, עם סוחרים ערביים; זאת עושה המימשל הצבאי. אינני מציע לערביי ירושלים כתובת אחרת כתחליף לעיריה. העיריה תספק את השירותים ותקיים את המגעים עם ערבים אלה. כאן זוהי ועדה פנימית בינמשרדית שצריכה לעמוד לרשות הפרוייקטים.

ההגיון אומר שאם יש ועדה שעיקרה

ממשלחית, צריך לעמוד בראשה איש משרד המפתח, וזהו משרד האוצר. האוצר יכול לעזור לנו בעניינים אלה ויכול גם להכביד עלינו בלי כוונה. היו"ר מתאם את הפעולה, מזיז עניינים ומדרבן. אם היו"ר הוא המנהל הכללי של משרד האוצר, הוא התובע מעצמו. אני גורס שהיו"ר צריך להיות מנכ"ל משרד האוצר, וזאת לאחר שדובר על כך עם שר האוצר, בעיקר שהוא מקדיש את זמנו לפרוייקטים מיוחדים, הוא נתון למבצעים מיוחדים של משרד האוצר.

אין סכנה שבגלל הזהות הפרסונלית יזהו

ועדה זו עם ועדה אחרת. אני מוכן להעלות את ההרהור הזה בפני שר האוצר ולהת לו את האפשרות לקבוע סופית מי יהיה נציגו של שר האוצר בוועדה וישמש כיו"ר הוועדה. לדעתי יש רק שני אנשים באוצר הבאים בחשבון והם: או המנהל הכללי עם סמכויותיו, או הממונה על התקציבים עם סמכויותיו. כל מקיד אחר איננו לטובת העניין, ביחוד שאתה רוצה כי כל היתר יהיו מנכ"לים שיש להם סמכויות. בעניין זה אמר ניצב רוזוליו דברים חשובים.

אפשר להקל על עבודת הוועדה והיו"ר שלה אם החברים יפעילו את סמכויותיהם, ועד כמה שידוע השרים מעניקים סמכויות למנהלים הכלליים.

אני מבין ששר המשטרה מתנגד למיזוג חלקי

של הוועדות. אני גם מבין שהוא זכה לחמיכה לא קטנה. אינני מעלה זאת.

אני מציע שתהיה רביעיה שתיפגש כדי להבטיח את התיאום העיקרי, בנוסף לכך

שניצב רוזוליו יושב בוועדה זו ואף ראש העיר יושב בשתי הוועדות. אם

ה"ה קולק, ארנון, ששון ורוזוליו יפגשו הם יוכלו להסדיר דברים.

ראש העיר ט. קולק: תשאיר זאת לשני יושבי-הראש של שתי הוועדות.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אני חושב שראש העיר צריך להיות בתמונה.

ברור לי שאם ניצב רוזוליו יושב בוועדה

זו ומעלים בה הצעה לאחד את שני בתי-החולים, הרי גם אם מבחינת אשירותי

הבריאות זו הצעה טובה, יכול ניצב רוזוליו להפנות את תשומת-הלב לכך

שמעשה כזה יעורר תסיסה. אני רוצה שתהיה לו זכות וטו על כך. כאשר

תהיה לו הרגשה שצעד חברתי-כלכלי עלול להביא לערעור המצב הבטחוני,

הענין יועבר לוועדת השרים. הוא הדין לגבי יחסי עבודה. היות ולעניינים

חברתיים יש השלכה בטחונית, אני רוצה שניצב רוזוליו כיו"ר הוועדה השניה

ידע על כך. אני מבקש לרשום זאת בפרוטוקול.

השר מ. בגין: זו זכות עיכוב עד ביצוע ההחלטה..

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: עד לאישור ועדת השרים העליונה.

אני מקבל את התיקון. מכאן שאני מבטיח

תיאום מלא בין שתי זרועות אלה באופן שנוכח לקידום מהיר של העיר

המזרחית ומיזוגה עם העיר המערבית הלכה למעשה חוץ דאגה לענייני הבטחון.

מ ח ל י ט י ס : להקים ועדה בינמשרדית ולהטיל עליה תפקידים כדלהלן:

א. לקדם את איכלוס העיר העתיקה ומזרח ירושלים בחושבים יהודיים, לרבות פתיחת בתי עסק, בזמן קצר ככל האפשר.

ב. לקיים תיאום בין פעולות הגורמים השונים הפועלים במזרח העיר מבלי לפגוע בסמכויות המוסדות האמורים, פרט לעניני הבטחון.

ג. לקדם פתרון של בעיות כלכליות של תושבי מזרח ירושלים.

ד. לדאוג לשילוב נאות של האוכלוסיה הערבית בעיר המאוחדת.

ה. עבודת הוועדה הבינמשרדית תונחה על-ידי ועדה השרים העליונה לענין ירושלים.

הרכב הוועדה:

המנהל הכללי של משרד האוצר - יו"ר
 המנהל הכללי של משרד המסחר והתעשייה - חבר
 המנהל הכללי של משרד המשפטים - חבר
 המנהל הכללי של משרד הפנים - חבר
 המנהל הכללי של משרד השיכון - חבר
 המנהל הכללי של משרד החירות - חבר
 נציג משרד הדתות - חבר
 נציג משרד החוץ - חבר
 נציג השר מ. בגין - חבר
 ראש עיריית ירושלים - חבר
 מפקד המחוז הדרומי במשטרת ישראל - חבר
 נציג ראש הממשלה - חבר
 הממונה על מזרח ירושלים בעיריה - חבר
 נציג החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה - חבר

ליו"ר הוועדה האופרטיבית לטיפול בערביי ירושלים מבחינה בטחונית תהיה הזכות לערער בפני יו"ר ועדת השרים העליונה לענין ירושלים על החלטות הוועדה הבינמשרדית הנ"ל, כאשר לדעתו יש להן השלכות על המצב הבטחוני בבירה. (החלטה מס. 1 בפרוטוקול).

התכתבות רשמית עם תושבים ערביים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אני מביא לאישור כמה הצעות שסוכמו בוועדה שלנו כדי

לא להשהות את הביצוע עד שהוועדה הבינמשרדית תתחיל לפעול.

הנושא הראשון מתייחס להתכתבות רשמית עם תושבים ערביים.

אני מציע שהוועדה שלנו המליץ בפני כל משרדי הממשלה, שלהתכתבות הרשמית

עם תושבי מזרח ירושלים הערביים יוצמד תרגום מוסמך בלשון הערבית.

לכל מכתב וטופס יוצמד תרגום. הלשון הערבית מופיעה כתרגום מוסמך

ולא כהתכתבות; ההתכתבות המקורית היא בלשון העברית.

מ ח ל י ט י מ : להמליץ בפני נציבות שירות המדינה להוציא הוראה מואימה למשרדי הממשלה, כי בנוסף להתכתבות הרשמית בלשון העברית עם התושבים הערביים של ירושלים יוצמד לכל מכתב תרגום מוסמך בלשון הערבית. (החלטה מס. 2 בפרוטוקול)

ספר מלפון לועזי חינם לתושביה הערבים של ירושלים

היו"ר טגן ראש הממשלה י. אלון : הועדה ממליצה בפני שר הדאר לאפשר לתושבים הערביים במזרח ירושלים לבחור בין מדריך טלפונים בשפה העברית לבין מדריך טלפונים בשפה האנגלית כטופס ראשון שמקבלים אותו ללא תשלום.

השר א. שרון : זו אפליה בין תושבים יהודים לערביים. רצוי היה לעשות כמו שעשתה עיריית נצרת. עיריית נצרת מוציאה חוברת בערבית הכוללת את מספרי הטלפונים של העיר נצרת.

היו"ר טגן ראש הממשלה י. אלון : יכול ערבי תושב מזרח העיר להזדקק לטלפון לחל-אביב או חיפה. זו אינה אפליה, הם אינם יודעים עברית.

השר ז. ורהפטיג : ההחלטה היא לשנה זו.

ראש העיר ט. קולק : הם כבר רכשו את מדריכי הטלפון. עכשיו מכינים ספר חדש.

היו"ר טגן ראש הממשלה י. אלון : עד להחלטה חדשה תינתן אופציה לתושבים הערביים לבחור כטופס ראשון בין מדריך טלפונים בשפה העברית לבין מדריך טלפונים בשפה האנגלית.

השר ז. ורהפטיג : אני מוכן שיחזירו את הסכום של 5 לירות.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: לא צריך להגזים. אנו באים לתקן מעוות מסויים. זוהי המלצה לשר הדאר.

מחליט ים: להמליץ בפני שר הדואר לאפשר לחושביה הערביים של ירושלים חופש בחירה בין מדריך טלפונים בעברית לבין מדריך בשפה האנגלית ללא תשלום נוסף.
(החלטה מס. 3 בפרוטוקול)

מינוי יועצים לענייני מס הכנסה במזרח ירושלים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: ועתה באה המלצה בפני שר האוצר למנות במזרח ירושלים יועצים לענייני מס הכנסה לפי המתכונת הקיימת בישראל. יועצים אלה ידריכו את האוכלוסיה הערבית בענייני מס הכנסה כמקובל ביחר חלקי הארץ.

מחליט ים: להמליץ בפני שר האוצר על מינוי יועצים לענייני מס הכנסה במזרח ירושלים.
(החלטה מס. 4 בפרוטוקול)

העסקת עובדים ערביים:

מחליט ים: להמליץ בפני שר העבודה להעמיד לרשות משרדי הממשלה והעיריה, במסגרת העטוקה יזומה, תקציבים הנחוצים להעסקת 40 עובדים נוספים על אלה המועסקים כיום מבין האינטליגנציה הערבית.
(החלטה מס. 5 בפרוטוקול)

שילוב חושבי הכפר דחית-אלבריד בביטוח הלאומי

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נבקש מהוועדה הבינמשרדית לדאוג למציאת מקור כספי לשילובם מחדש במסגרת הביטוח הלאומי של אותם תושבי הכפר דחית-אל-ברית שתחילה נחשבו לישראלים ואחר-כך התברר שאינם ישראלים והם עובדים או בממשלה או בעיריה.

ראש העיר ט. קולק: העניין מוסדר. אם התקבל המלצה של ועדת השרים, העניין יוגשם.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בפני מי נפליץ, בפני שר העבודה?

ראש העיר ט. קולק: שר הפנים הסדיר ענין זה עם שר העבודה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נמליץ בפני שר העבודה והנהלת המוסד

לביטוח לאומי למצוא את הדרך הנכונה

לשלב מחדש את החושבים בכפר דחית-אל-בריד, שקיבלו מענק של הביטוח הלאומי

כנהוג במזרח ירושלים ואיבדו את זכותם כיוון שמחצית הכפר איננה כלולה

בתחום המוניציפלי. הם יוסיפו לקבל מה שקיבלו קודם מהתאריך שחדלו לשלם

להם. זוהי ההמלצה שלנו. נחפש דרך הוועדה הבינמשרדית מקור כספי לכיסוי

הוצאה זו, אם תתעורר הבעיה.

מ ח ל י ט י מ: להמליץ בפני שר העבודה והנהלת המוסד לביטוח לאומי

לשלב מחדש את אותם תושבי הכפר דחית-אל-ברית אשר

מחזיקים בתעודות זהות ישראליות במסגרת הביטוח הלאומי.

(החלטה מס. 6 בפרוטוקול)

(הישיבה ננעלת)

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים העליונה לענין ירושלים

י"ג באב תשכ"ט - 28.7.69

נכחו השרים: י. אלון - יו"ר, מ. בגין, מ. בנטוב, ה. גבתי, ז. ורהפטיג, מ. קול, ח.מ. שפירא, א. ששון.

א. אבן, ז. שרף, פ. ספיר, י.ש. שפירא (חולה), י. גלילי.

אנעדרו השרים:

מ. בנבנישתי	- עיריית ירושלים
א. בן-חורין	- משרד החוץ
א. צפירי	- משרד ראש הממשלה
ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
ניצב ש. רוזוליו	- משטרת ישראל
צ. רפיח	- משרד החוץ
מ. ששון	- לשכת ראש הממשלה
י. חמיר	- משרד ראש הממשלה

מ. ניר - מזכיר הוועדה

רשמה: א. דגני

סדר-היום:

1. תביעות ישיבת פורת-יוסף וישיבת הכותל;
2. סדרי העבודה של ועדת הפינויים והפיצויים;
3. הקמת ועדה לבחינת האפשרות של איתור שטח להקמת שכונה עירונית בצפון ירושלים;
4. הקמת ועדה בינמשרדית לענין ירושלים;
5. התכבות רשמית עם תושבים ערביים;
6. ספר סלפון לועזי חינם לתושביה הערביים של ירושלים;
7. מינוי יועצים לעניני מס הכנסה במזרח ירושלים;
8. העסקת עובדים ערביים;
9. שילוב תושבי הכפר דחית-אל-ברית במסגרת הביטוח הלאומי.

תביעות ישיבת פורת-יוסף וישיבת הכותל

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אני פותח את הישיבה.

לפני שנחזור לנושא שהחילוננו לדון בו בשבוע שעבר - ואני מקווה שנסיים אותו היום - רצוני להביא לידיעתכם כמה ענינים פחות כבדים.

בישיבה הקודמת סיפרתי לכם שנחגלה סיכוי לפנות בדרכי שלום כמה משפחות ערביות ממבנה מול הכותל לישיבת פורת-יוסף והשטח שיועד לישיבת הכותל. קיוויתי יחד עם מר חמיר, שנוכל להציע לישיבת-הכותל מקום יותר טוב בשבילם מבחינת מבט לכותל. הבוקר הבוקר קיבלתי דין-וחשבון שהסיכויים קיימים לפנות מרצון 16 משפחות ערביות, אבל זה יכול להיות ענין ממושך. לפעמים התעקשות של משפחה אחת או שתיים מעכבת את הפעולה לחדש או חדשיים. החלטנו להחזיק בזה ולא להניח ידנו מזה. הצווח של מר חמיר ימשיך בדרכים המקובלות לפנות את המשפחות, ואנו נמשיך בהכנות לבנות כאן, כדי שלא נישאר קרחים מכאן ומכאן.

לכן אני מוציא היום מינוי לוועדת האדריכלים כדי שחתך המלצה לגבי זוויות ראייה שלא תדחקנה זו את רגלי זו. אם עד לסיום עבודתה של ועדת האדריכלים לא תתגלינה פרספקטיבות חדשות, מה שהאדריכלים יפסקו יקום ויהיה.

האדריכלים יהיו: אדריכל חבקין מהטכניון,

אדריכל דש ממשד הפנים ואדריכל קסטור.

השר ח.מ. שפירא: נתן להם הוראה לבדוק גם את שאלת השטח שיועד לוויילות.

סגן ראש הממשלה י. אלון: כל השטח לרשותם לבדיקה ובלבד שיחפשו זווית ראייה נאותה לכוחל.

השר א. ששון:

האם תיבדק ההצעה בדבר הקמת ישיבת הכותל

במקום שנמצא עכשיו משרד הכותל? זוהי

הצעה שביקשתי שתובא בפני האדריכלים.

הא' י. חמיר:

בדקנו זאת ומתברר ששם בעיית הפינוי היא

יותר חמורה מאשר בעיית הפינוי של 16 משפחות

בשטח שעליו דיבר סגן ראש הממשלה. שם יש מספר רב של משפחות לפינוי. נסינו

בשעתו להוסיף עוד בנין אחד על אותם ארבעה חדרים. העלינו הצעה לייצר

גם שטח זה לביית-הדין הרבני. המקום עצמו קטן בשביל ישיבת הכותל.

(השר א. ששון: אפשר אולי לבנות שם לעומק.) כל השטח הוא מאוכלס. העניין

יקח זמן רב. בדקנו את בעיית הפינוי, ויש לנו על כך מספרים. אם נצליח

לפנות את אותן 16 משפחות, יעמוד לרשותנו שטח יותר גדול ויותר טוב עבור

ישיבת הכותל.

סגן ראש הממשלה י. אלון:

לא זנחנו לא זה ולא זה כדי להרוויח זמן.

היה לי רושם שהיו"ר אמר שמה שיציעו

האדריכלים זאת נעשה..

השר מ. בגין:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נביא את ההצעה לכאן לאישור.

אנו נכריע בעניין.

השר מ. בגין:

מ ח ל י ט י ס: בהמשך להחלטת הוועדה מיום כ"ח בתמוז תשכ"ט (14.7.69)

תמונה ועדת אדריכלים המורכבת מה"ה ד. חבקין, י.דש

וד. קסוטו שתדון בשטחים שיש להועיד לשיבת פורת-יוסף

וישיבת הכותל. הוועדה תביא את המלצותיה לוועדת השרים

העליונה לענין ירושלים. (ראה החלטה מס. 7 בפרוטוקול)

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: רצוני להעלות בעיה ואני מבקש את הבנתכם

אליה. השרים עמדו על כך שיהיו להם

נציגים עם סמכויות בוועדות השונות של צוות ההקמה. זה לא אומר שנציגים

אלה מגיעים לישיבות. לעתים קרובות קורה שבישיבה אין קוורום. הדבר חמור במיוחד לגבי ועדת הפיננסיים והפיצויים. הוא צריכה לשבת לעתים קרובות ולדון על סמך מי כסף יש לשלם כפיצויים עבור פיננסי, על דרכי הפיננסי וכדומה. אם אין בישיבה קוורום והיא נדחית בגלל היעדר קוורום, אנו מפסידים זמן. לעתים יש סיטואציות שאם אתה מנצל אותן בזמן, יש לך סיכויים להגיע לפיננסי בדרכי שלום וחוך הסכם. בעקבות אי-השקט סביב הכותל, כמה ערבים נכונים לזוז.

אבקש את חברי השרים להסכים להצעת ההחלטה הבאה:

מחליטים כי ועדת הפיננסיים והפיצויים חתיה רשאית לפעול בכל מניין של חליפים שיהיה נוכחים בעת הישיבה, ובלבד שההודעה על הישיבה נמסרה להם שבוע קודם לכן. יו"ר הוועדה הוא יהודה תמיר. זהו המפתח לכל העבודה שלנו. יכול להיות שהחלטה זו תשמש תקדים לגבי הוועדות האחרות. לפי שעה אני מבקש יפוי-כח לפעול כך לגבי ועדה זו.

מ ח ל י ט י ם : ועדת הפיננסיים והפיצויים חתיה רשאית לפעול בכל מניין של חליפים שיהיו נוכחים בעת הישיבה, ובלבד שהודעה על הישיבה נמסרה להם שבוע קודם לכן.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יש גם בעיה שניה דומה לראשונה.

קורה לעתים שהנציג של השר איננו יכול לבוא לישיבות. הוא עמוס ולכן הוא שולח מישהו אחר לישיבה. הדבר לא נראה לי. אני מסכים שהשר יחליף את האיש שלו אפילו באופן זמני, אבל שהדבר ייעשה על דעת השר עצמו. שם לרציפות ולאחריות יש חשיבות רבה. זהו פרוייקט מסובך. ועדות המשנה תוכלנה לעשות עבודה גדולה וחשובה אם הן תפעלנה באורח סדיר. רק שרים רשאים לשלוח במקומם נציג אחר מאשר הנציג המקורי, ולא הנציג על אדעת עצמו.

הא' י. תמיר: אנו נפנה לשרים ונבקשם שימנו

נציג נוסף שני קבוע.

קורה שאדם יוצא לחופשה או נוסע לחו"ל.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נשאר זאת לשרים.

הא' י. חמיר:

אני מציע לקבוע ממלא-מקום שני קבוע.

השר מ. קול:

זה חלוי בנושא שנדון באותה ישיבה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אי-אפשר לשלוח לכל נושא חליף אחר.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אני רוצה להביא לתשומת-לבכם שהוועדה

שלנו צריכה לטפל בעוד נושא שאיננו

בתחום ירושלים על-פי מעמדו המוניציפלי או החוקי, אבל הוא סמוך לירושלים,

ואולי הוא יהיה חלק מירושלים בנסיבות בינלאומיות יותר נוחות. כוונתי

להחלטת ועדת השרים לענין השטחים להטיל על ועדת השרים לענין ירושלים

ללמוד את האפשרות של איחור שטחים מתאימים לשכונה עירונית גדולה, עיר

זוטא, אי-שם בצפון ירושלים, במשולש בין שעפת-רמאלה-נבי-סמואל, מחוץ

הנחה שבטוח רחוק יותר זה צריך להיות חלק בלתי-נפרד מירושלים. בשלב

זה אין טעם לעשות פעולה של החלת החוק כדי לא להסתבך בטרם עת.

בהחייצות עם ראש הממשלה מיניתי

ועדה קטנה שצריכה להביא לנו הצעות ורעיונות לבי השטחים, בעלות על

הקרקע, החאמת הבניה והתכנון. בראש הוועדה עומד מר חמיר, וחבריה

נציג הממשל הצבאי, נציג מינהל מקרקעי ישראל ונציג משטרת ישראל.

רביעיה זו צריכה חוץ כמה שבועות להביא לנו מחשבות או רעיונות אלטרנטיביים,

כדרך שפעלו בבירורים סביב ענין חברון. אז נביא את המחשבות האלה לדיון

טרומי בוועדה זו. אם נרגיש שיש בכוחנו להביא המלצה או הצעה לממשלה,

ככל שנקדים לעשות זאת כן ייטב. אם תהינה כאן יותר מדעה אחת - נוכל

להביא זאת להכבעה סופית של הממשלה.

ראש העיר ט. קולק:

במשך ארבע שנים אנו עוסקים בתכנית-אב

גם לעיר עצמה וגם לאזור מסביב, כולל

אח מואלה ואת נבי-סמואל. אני מציע לצרף לאותה ועדה גם את האיש שעוסק

ראש העיר ט. קולק -

בתכנית-האב. עבודה רבה הושקעה בכך. תארנו לעצמנו איך צריכים להיות הגבולות של ירושלים כאשר הזמן והרקע יהיו יותר נוחים.

השר ח. ט. שפירא: אם מדובר על מעין עיר חדשה, צריך לשתף בכך גם את איש אגף התכנון. יכול להיות של אגף התכנון יש תכניות בנדון.

ראש העיר ט. קולק: הם מסוצגים בצורת העוסק בהכנת תכנית-האב. לא הצעתי לצרף לוועדה דווקא איש מהעיריה. הנציג יכול להיות איש משרד הפנים.

השר ח. ט. שפירא: צריך להיות מישהו ממשרד הפנים והוא יצא ידי חובת העיריה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יהיה גם איש משרד הפנים. העיריה מוזמנת להשמיע את דעתה. אינני רוצה שכלפי חוץ יופיע איש עיריית ירושלים שמא יתפרש הדבר שרוצים להרחיב את גבולות ירושלים. נזמין את איש העיריה לחוות דעה. אנו נצרף לאותה ועדה את נציג משרד הפנים העוסק בכך.

השר ח. ט. שפירא: אני חושב שאפשר לצרף לוועדה את מר דש ממשרד הפנים.

הקמת ועדה בינמשרדית לענין ירושלים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נחזור לסעיף העיקרי בסדר-היום:

המצב במזרח ירושלים והקמת ועדה

בינמשרדית לפיתוח מזרח ירושלים. ההצעה נשלחה לשרים בכתב על-ידי מזכיר הממשלה.

למען השלמות אקרא את המסמך הקצר

שנשלח לשרים ואוסיף כמה הערות קצרות.

(קורא את הצעת ההחלטה)

הא' מ. ששון:

ועדה זו לא באה במקום שום מוסד קיים

הפועל בתוקף סמכות מינהלית או פרלמנטרית.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בסעיף 2 נאמר: "לקדם את איכלוס

מזרח ירושלים בתושבים יהודים רבים

בזמן קצר ככל האפשר". זוהי משאלה וזהו ה'טרמס-אוף-רפרנס' החשוב ביותר.

בסעיף 3 המדבר על קידום פתרון של

בעיות כלכליות של תושבי מזרח ירושלים, הכוונה היא ליהודים ולערבים,

לכל מי שיושב שם. יש בעיה קשה של האוכלוסיה הערבית, שנגדעה ממקור

חיותה, ולכן באה ההצעה בסעיף 4 האומרת: "לדאוג לשילוב נאות של

האוכלוסיה הערבית בעיר המאוחדת."

השר ז. ורהפטיג:

נציג המשרד בוועדה יכול להיות גם

אדם אחר ולא דווקא המנהל הכללי.

השר מ. קול:

אני חושב שלשר בגין מגיע נציג בוועדה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: לא אתנגד לכך. הוא יהיה נציג משקיף.

המשרדים יודיעו את שמות הנציגים.

מאז שהפצתי את המסמך הגיעו אלי כמה השגות שמחובתי להביא לידיעת השרים.

היה חשש שאנו מקימים מוסד המדמה את מזרח ירושלים לשטחים המוחזקים. כדי להימנע מכך שינינו את השם לוועדה בינמשרדית לפיתוח מזרח ירושלים.

שנית, שמעתי שיש חשש כי אם תהינה שתי ועדות עלולה להיות התנגשות ביניהן. יש ועדה קבועה הפועלת זה מכבר בראשותו של ניצב רוזוליו, והנה כאן תהיה ועדה בראשות איש משרד האוצר. החשבה שלי הייתה כי נוכחותו של ניצב רוזוליו בוועדה השנייה מבטיחה שלא תהיה כפילות.

אני רוצה להביא לידיעתכם שעלחה הצעה אולי לראות בשתי הוועדות ועדה אחת, המתכנסת לפי הנושאים שבהם עליה לדון: אם הנושאים הם בעיקרם בטחוניים - היו"ר של אותה ישיבה יהיה ניצב רוזוליו; אם היא עוסקת בעניינים כלכליים-חברתיים - היו"ר יהיה לצורך הדיון ד"ר ארנון. בכל מקרה היו"ר השני מוזמן לישיבת הוועדה. כך מובטח חיאום מלא בין שתי הוועדות.

החלטתי להביא בפניכם את כל האפשרויות כדי שכאן תתגבש דעה.

השר א. ששון: נתחיל מהחלק האחרון, היינו ההצעה לאחד

את שתי הוועדות. אני סבור שלא יכולה להיות התנגשות בין הוועדה הקיימת בראשותו של ניצב רוזוליו לבין הוועדה החדשה. ועדת-רוזוליו מטפלת בעניינים בטחוניים, היא כפופה לוועדת השרים לענייני בטחון. בעניינים שלה אי-אפשר לשתף את החוגים האלה. יש שם עניינים טורדיים, עניינים בטחוניים. אי-אפשר להפוך עניין בטחוני לנחלת הכלל. לכל העניינים שבתחום טיפולה של הוועדה החדשה יש השלכות בטחוניות. ולכן יהיה בה ניצב רוזוליו, אשר יצביע על ההלכות האלה. אין להכניס את נציגי יתר המשרדים לעניינים בטחוניים.

בסעיף 1 של ההצעה אני מציע להוסיף:

פרט לעניינים בטחוניים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בוועדת-רוזוליו יושב נציג הצבא?

כן.

השר א. ששון:

יש דברים המעוררים תסיסה, ועדת-רוזוליו

צריכה להתריע על כך. לא הייתי מציע לכרוך יחד ענינים בטחוניים עם ענינים אחרים כלכליים או חרבותיים. אני מציע להסיר את ההצעה על איחוד שתי הוועדות מהפרק. אבל אני מסכים שמפקד המחוז עצמו יהיה חבר הוועדה.

בישיבה הקודמת מסר ראש העיר שיש שמעות

שרוצים להשתלט על הר-הבית, ושמעות כאלה מעוררות תסיסה. מי צריך לטפל בכך? זה ענין שבתחום הסמכות של ועדת-רוזוליו.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הוועדה הזו איננה יכולה לגרוע מסמכויותיה

של ועדה אחרת שנחמנה על-ידי ועדת

שרים. ועדת-רוזוליו קיימת, פה דובר על אפשרות של הרחבה או מיזוג.

הטיפול בשמועות כאלה הוא בתחום

השר א. ששון:

פעולתה של ועדת-רוזוליו.

בישיבה הקודמת דיברנו על התכתבות עם

ערביי ירושלים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: סיכמנו שהמכתבים יהיו בעברית עם

הרגום מוסמך לערבית.

הוועדה הבינמשרדית צריכה לדאוג

לכל הענינים הארגוניים.

מה פירוש 'שילוב נאות' (סעיף 4 להצעה)?

השר א. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: שילוב חברתי, שילוב כלכלי, שההיה

להם הרגשה שהם בעיר מאוחדת ישראלית.

בהתאם להנחיות ועדת השרים.

הא' מ. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כל ועדה פועלת לפי הנחיות ועדת השרים.

השר א. ששון:

יש בקרב הערבים דיבורים על השאלה:

אם להקים נציגות מתוכם או לא להקים

נציגות כזו, איך לבוא בדברים עם מוסדות יהודיים ועם השלטונות הישראליים.

מי ידון בשאלות אלה? מי ידון בשאלה אם לעודד הקמת נציגות כזו?

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: זהו ענין פוליטי, ענין של מדיניות

גבוהה.

השר א. ששון:

זה לא נוגע לוועדה זו.

השר מ. בגין:

בענין הרכב הוועדה - אני רוצה להודות

לשר החירות על ההצעה, וליו"ר הוועדה

על קבלתה; אבל נראה לי שצריך לחשוב על ההצעה שהיו"ר לא יהיה המנהל

הכללי של משרד האוצר. הוא עמוט עבודה בתפקידים רבים ושונים.

הוא איש רב פעלים, חכם ופעיל, אבל הוא יותר מדי עמוט. אנו רוצים

שזו תהיה ועדה פעילה. אין כלל מחייב האומר שבראש כל ועדת מנכ"לים

יעמוד המנהל הכללי של משרד האוצר.

אני מציע לשקול מחדש את הבעיה של ראשות

הוועדה, כי כולנו מעונינים שהוועדה תפעל, וכדי שהיא תפעל צריך להציב

בראשה אדם פחות מטופל בענינים מאשר אדם העומד בראש משרד האוצר. לא

איכפת לי מי יהיה יו"ר הוועדה, אני דואג לייעילות עבודתה של הוועדה.

אשר לכתב-הסמכות - אני מציע לכלול

בסעיף 2 במפורש את המלים: העיר בין החומות ומזרח ירושלים. אצלנו מקובל

לחשוב על החלק המזרחי מעבר לחומות.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אתה רוצה להדגיש את העיר העתיקה במיוחד?

השר מ. בגין:

כן.

בסעיף 2 לאחר המלים "בתושבים יהודים

רבים" אני מציע להוסיף: לרבות בעלי עסקים. אנו צריכים לעמול על כך

שיהיו שם תושבים קבועים, אבל אנו צריכים לדאוג לכך שיהיו שם הרבה אנשים,

אפילו לא יגורו שם, אבל יהיו להם עסקים שם.

הניסוח איננו אומר זאת.

השר א. ששון:

העיקר היא הכוונה. צריך להכניס את

השר מ. בגין:

הסוגיה של בתי-עסק ובעלי עסקים. מדוע

לה תהינה שם חנויות מכולת, חנויות ספרים וכדומה?

אני דווקא בעד סעיף 4, אני חושב שזהו

סעיף חשוב. הגשמתו תדרוש זמן, אבל יפה וחשוב שיש דאגה כזו.

את הסיפא של סעיף 4 אני מציע להקדים

ולומר: הוועדה תגיש את הצעותיה לוועדת השרים העליונה לעניין ירושלים ותונתה על-ידה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: יהיו הצעות שהיא תוכל לבצע בעצמה. במלה "הנחיה" כלול הכל.

חידוש הצעות ותגישן לאישור ועדה זו.

השר מ. בגין:

אנו בשבוע שעבר סיכמנו כמה דברים

ראש העיר ט. קולק:

מעשיים. בכל אופן זו הייתה הרגשתי.

אזכיר כמה מהדברים האלה: חרגום ערבי מוסמך בכל התכתבות; המלצה על

מתן תעסוקה לכמה עשרות אנשי הצווארון-הלבן לשר העבודה; המלצה לשר

העבודה והמוסד לביטוח לאומי לשלב במסגרת הביטוח הלאומי את אלה

שקיבלו תעודות זהות ישראליות; המלצה בדבר מתן יעוץ בענייני מס הכנסה.

דומני שוועדת השרים הסכימה לקבל הצעות אלה. אולי אפשר לעבור על הרשימה

ולהמליץ על הדברים המעשיים האלה ולא להשאירם לאותה ועדה. אם הוועדה

תפעל, נושאים כאלה לא יובאו לכאן, אבל עד שהוועדה תקום וחלמד את

הבעיות יעברו כמה חדשים. אם לא נסכם את הנושאים האלה כאן, פירוש הדבר

דחיה לחצי שנה. בוועדת השרים למדנו את הבעיות ודומני כי השרים היו

מוכנים להמליץ עליהם בפני המשרדים הנוגעים בדבר. הייתה לי הרגשה^ל הייתה

כאן הסכמה לכך. אפשר לקבל את ההמלצות האלה בוועדת השרים בשלב זה.

חשוב שהמלצות אלה יאושרו על-ידי ועדת השרים.

אני מבקש את סליחתו של שר המשטרה, אבל דומני לאור הנסיון שוועדת-רוזוליו איננה עוסקת בגורמי תסיסה. אם יש תסיסה בגלל שמועה שרוצים לחסל את בית-החולים ואת הרופאים יגרשו או יעבירו לבית-חולים 'הרסה', בעוד שהם רוצים לעבוד בבית-חולים שלהם, אז כאשר פורצת שבייתה תצטרך המשטרה בסופו של דבר להוציא אותם אולי בכוח כי זוהי ההחלטה. אבל כל עוד קיימת התסיסה, ועדת-רוזוליו איננה עוסקת בכך. יש דברים שעלולים ליפול בין שתי הוועדות.

ההצעה ששתי הוועדות חאחדנה לוועדה אחת, או שאחת הוועדות תהיה בבחינת ועדת משנה של אותה ועדה, נבעה מהרצון שלא יהיה דברים שיפלו בדרך בין שתי הוועדות. יש גם כמה דברים שאפשר לתפוס אותם עוד בטרם הם מגיעים לוועדה הבטחונית. אינני רוצה לגרוע מסמכויותיה של הוועדה הבטחונית, אבל אין לך ענין בעיר שאין לו השלכה בטחונית. עד עכשיו לא היה נוהג כזה. או שוועדת-רוזוליו תחליט לטפל בכך, או שהשרים יחליטו על מתן הנחיה לוועדה לטפל בגורמי תסיסה. כאשר שר הבריאות חשב לחסל בית-חולים שלא עמד על רמה, הוא חשב לעשות זאת לטובת הערבים. הוא לא חפס את הפסיכולוגיה של הערבים ואת ההשלכות של מעשה כזה.

כאן חסר משהו, ואני מביא זאת לתשומת-

לבכם.

השר א. ששון: אתה הבאת דוגמה של בית-החולים. שר

הבריאות צריך היה לדעת שיש כאן

ענין בטחוני והוא היה צריך לפנות למשטרה. בין אם קיימת ועדת-רוזוליו ובין אם לא, המשטרה ממונה על הבטחון. ענין כזה הוא בידי המשטרה.

אביא דוגמה על תסיסה כדי להבהיר איך

מטפלים בכך ועדת-רוזוליו. כאשר יש שמועות שעומדים לערוך הפגנה או לקיים כנס, מי מטפל בתסיסה ובגורמיה? האם לא ועדת רוזוליו?

ישבנו בשתי ישיבות וטיפלנו בענין

ההסתדרות. ענין ההסתדרות הפך למוקד

של תסיסה והתנגשויות. הכרחנו את ההסתדרות לסגת מכל החלטותיה, וטוב עשינו. לו בתחילה היו הגורמים האלה יודעים שלכל מה שהם עושים עלולות להיות השלכות בסחונות, ולכן הוועדה צריכה לדעת על כך, השרים לא היו צריכים לטפל בזה. לא היינו מביאים לידי כך שקודם מכריזים הכרזות ואחר-כך נסוגים.

אני מציע להרחיב את סמכויותיה של

ועדת-רוזוליו גם על גורמים שעדיין לא הגיעו לכלל הפגנות, אבל עלולים להביא לתסיסה, שבעקבותיה יבואו הפגנות.

אני מעריך את עבודה הוועדה ואת

העבודה המשותפת; אבל המשטרה מטפלת היום גם בילדים יהודיים ודואגת לכך שלא ייהפכו לפושעים ועבריינים. הדבר דומה לענין שלפנינו. צריך לתפוס את הענין שלב אחד יותר מוקדם. צריך לכלול גם זאת בין סמכויותיה של ועדת רוזוליו. צריך להגדיר בבירור שיש לעניני בסחון פרימאט על הענינים שהוועדה השניה מטפלת בהם.

אני מבקש להעלות סעיף נוסף.

בעקרון ההתנגדות של הערבים היא נגד עיר מאוחדת ולא נגד הממשלה, שאותה הם רואים ככובשת. כל אחד מאלה היושבים כאן מטפל בשטח מסוים; הגורם היחיד המטפל בכל השטחים זו העיריה. אינני יודע מי יהיה ראש העיר כעבור שלושה חדשים. אני מציע שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה. רק הוא רואה את מכלול הדברים. חשוב שאנשי מזרח ירושלים ידעו שכל הדברים הללו נוגעים לעיריה והם צריכים לפנות בענינים אלה לעיריה. ^{לכן} צריך לשבור ^{לשבור} קודם-כל את ההתנגדות שלהם לעיר משותפת ומאוחדת. אנו אנשי ירושלים חשים בזאת. לנו זה נוגע כל שעה וכל יום.

למרות שזו ועדה ממשלתית וודאי

שהסמכות היא בידי גוף זה, דומני שאין זה אלא סבבי שיו"ר הוועדה יהיה ראש העיר ירושלים.

השר ח.מ.מ. שפירא:

אני בעד זה שלא נכרוך יחד את שתי

הוועדות. אלה הם שני נושאים נפרדים.

נכון שיש נושאים שיש להם השפעה על ענינים בהם מטפלת ועדת-רוזוליו.

אבל אני מבין שלוועדה זו יהיה נציג בוועדה.אא

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: ניצב רוזוליו בעצמו יהיה חבר הוועדה.

השר ח.מ.מ. שפירא: אם יהיו נושאים מיוחדים, יהיה עליהם

דיון בוועדה, ואם יהיה צורך - יובא

הדבר בפני השרים.

טעיפי ההחלטה הם חשובים. לדעתי הסעיף

החשוב ביותר הוא הסעיף השני המדבר על איכלוס העיר העתיקה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הטלתי על ראש הצוות להביא בפני הוועדה

את תכנית האב לפיתוח העיר העתיקה.

אני מציע שהוויכוח על כך יהיה לאחר שתוגש תכנית-האב עם תאריכים של התחלות בניה וכדומה.

השר ח.מ.מ. שפירא: לדעתי זהו הענין החשוב ביותר. זכורני

מייד לאחר שחרור העיר העתיקה ביקשני

דוד בן-גוריון להיפגש עמו. הוא אמר דבר אחד: אני רוצה שתדעו שהדבר החשוב ביותר כעת הוא ליישב את העיר העתיקה.

ראש העיר ט. קולק: לא רק את העיר העתיקה אלא את כל העיר

המזרחית.

השר ח.מ.מ. שפירא: בעיקר הוא דיבר על העיר העתיקה. פניתי

לראש הממשלה המנוח והוא הסכים להקציב

10 מיליון לירות למען נוכל מייד לגשת לעבודה. אבל לצערי הרב עשינו דברים חשובים לשחזור אתרים אבל לא ביישוב המקום. טוב שנשמע על תכנית העבודה, מה עומדים לעשות בשטח זה, כי לדעתי השעה דוחקת מאד. מוכרחים ליישב

בהקדם את העיר העתיקה, שאם לא כן לשחזור לא יהיה ערך רב.

אשר לתעסוקה - אני בעד הכנסת כמה עשרות אנשים למסגרת העבודה. יש גם צורך בעובדים ערביים לתפקידים מסוימים. הדבר יקל גם עלינו ויקל בעיקר על האוכלוסייה שצריכה לקבל עזרה מאתנו. אנו צריכים לבקש ממשרד העבודה לעשות פעולה בנדון.

אשר לתושבי הכפר המחולק - נמשיך בפעולה בכל

הנוגע לתעודות זהות.

ראש העיר ט. קולק: גם אם מישהו מאבד את התעודה, הוא יקבל חדשה?

השר ח.מ. שפירא: אני מסכים לכך. בענין הביטוח הלאומי באנו

אתם בדברים. יש לכוונת להעניק להם את הזכות

הזו אם ועדת השרים תחליט שהזכות מגיעה להם. אני מבקש שהוועדה תקבל

החלטה על כך כדי שהם יוכלו ליהנות מהזכות הזו.

ראש העיר מציע שהוא יהיה אצ"ר הוועדה.

בדרך-כלל הייתי מסכים להצעה לו ידעתי מה יהיה ראש העיר.

ראש העיר ט. קולק: אין זה משנה.

השר ח.מ. שפירא: לא כל אחד יכול לעמוד בראש הוועדה.

אין לפסול חבר ממשלה מלעמוד בראש הוועדה.

אבל אינני פוסל את ההצעה שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה. השאלה אם הוא

מוכשר לענין זה או לא. אם יו"ר הוועדה לא יהיה מוכשר לתפקיד זה, לכל

הוועדה לא יהיה ערך רב. לגבי דידו קובע כאן האדם.

בדרך-כלל הוועדה צריכה לגשת לפעולה ממשית.

יש כמה דברים דוחקים שאין להחמיצם.

השר ז. ורהפטיג: אני מניח שנתקבל התיקון של השר בגין להוסיף

את העיר בין החומות.

סגן ראש הממשלה י. אלוץ: לא היה ספק בזה.

השר ז. ורהפטיג: צריכה להיות התאמה בין הוועדה לבין החברה

לפיתוח מזרח העיר, שהיא כפופה לוועדת השרים

לענין ירושלים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוץ: נצרך את יהודה חמיר לוועדה.

השר ז. ורהפטיג: את ההצעות שמנה ראש העיר נעביר כהנחיה לוועדה זו

שהיא תבצע אותן, לאחר שלא הייתה התנגדות להן.

יש אולי זברים הטעונים ניסוח.

ראש העיר ט. קולק: זה יקח שלושה חדשים. מדוע לא נאשר כאן את

ההצעות האלה, שיש להן הסכמה?

השר ז. ורהפטיג: אשר למתן תעסוקה לאנשי 'הצווארון-הלבן'—

אם יוסדרו בעיות הדת, תהיה אפשרות להעניק

מספר משרות לכמה אנשים. יש מספר משרות פנויות לקאדים מושלמים וכדומה.

יש משרות ויש פניות של אנשים לקבלת משרות אלה. הם לא יעזו לעשות זאת

בלי הסדר.

אין לי התנגדות שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה.

אני רוצה להפנות את חשומת-לבכם לבעיה אחת,

שהיא בעיה מדינית עדינה. צודק ראש העיר באמרו שיש מצד אחד התנגדות

לעירייה שהיא מסמלת את איחוד העיר. אבל יש התנגדות יותר חריפה לממשלה

כנושא פוליטי-מדיני. במזרח העיר או בעיר העתיקה הם היו רוצים לקיים את

היחסים עם הממונה על המחוז. זוהי כתובת כשרה פחות או יותר לגבי דידם.

מושל המחוז היה מעין תפקיד לא כל-כך מדיני. קשה להם להשלים עם כפיפות

לכל משרדי הממשלה. את הקרח הזה צריך לשבור. צריך להחדיר להם את ההכרה

שיש ממשלה, וזוהי עיר מאוחדת, ושיש להם ענין עם משרדים ממשלתיים. נדמה

לי שלו היינו חולכים בכיוון זה לפני שנתיים היינו שוברים כבר אז

את הקרח. אלא שהלכנו בקו של ההתנגדות הקלה. בענין זה לא היינו צריכים

לוותר אלא להחדיר בהם את התודעה שבעניני דאר יש לפנות למשרד הדאר, בעניני המשטרה - למשרד המשטרה, בעניני פנים - למשרד הפנים, ולא לראות כתובת כאילו חצי-נייטרלית שאיננה הממשלה. אני רוצה להביא זאת לחשומת-לב הוועדה שתפעל, אותה ועדה בינמשרדית שאנו מקימים.

השר מ. קול: אני בעד קיום שתי הוועדות שכל אחת תפעל בתחום

סמכותה. אני מוכן לתמוך בהצעה שראש העיר יעמוד בראש הוועדה. אבל אני רוצה לומר שיש מקרים הסתייגות קשר ישיר עם משרדי ממשלה. במקרים מסוימים יש קשר ישיר עם משרדי הממשלה, ובמקרים אחרים יש הסתייגות מקשר כזה. בתיירות אין כל הסתייגות. אנו מקיימים קורסים למורי-דרך ערביים במזרח ירושלים וכולם באים להשתתף בקורסים אלה. היו גם טכסים של קבלת תעודות למורי-דרך. שמונה מלונאים במזרח ירושלים קיבלו מידי שר התיירות תעודות של תיירן מוסמך ואף הצטלמו עם השר. הם יודעים מה פירושו של מעמד זה. היו כאלה שקיבלו הלוואות.

ראש העיר ט. קולק: הם מקבלים גם סוביסידיות וגם תמריצים.

השר מ. קול:

הם יודעים שצילומים כאלה מופצים. הוא הדין לגבי סוכני נסיעות. מבחינה זו אינני רואה כל הסתייגות. אפשר על-ידי טיפול מתאים להביא ליתר התקרבות. בנוגע לחסוקה של אנשי הצווארון-הלבן, אני מייחס לכך חשיבות רבה.

ראש העיר ט. קולק: אני מדבר בעיקר על נוער.

השר מ. קול:

צעירים אלה הולכים בטל והם המסיתים והמתסיסים. אנו צריכים לדאוג להעסקת האינטליגנציה הצעירה. חלק מהם עסוק בתיירות. צריך להפש פתרונות נוספים.

אני מקווה שהישיבה הבאה תהא מוקדשת לבעיית חברת החשמל בירושלים. דיברתי על כך עם סגן ראש הממשלה והמצאתי את החומר.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוץ:

נקדים את הדיון על אישור תכנית לוח הזמנים של הבניה בעיר העתיקה, והסעיף הבא יהיה - בעיית חברת החשמל.

השר מ. קול:

אני חושש שהענינים יסתבכו. אנו עומדים לחבר את הר-הצופים וגם מקומות אחרים כמו השיכונים החדשים לרשת. זה נוגד את הקונצסיה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוץ:

הם מערערים אפילו על גוש עציון.

השר מ. קול:

ענינים אלה יובאו לוועדה. הדבר הוטל עלינו על ידי הממשלה.

אני מבקש להעלות את שאלת הגבעה בבית-ג'לה. בין הגבול של ירושלים ובין הפינה הגבוהה שעליה היה מוצב של הליגיון, אין למעשה שום דבר. בזמן שקבעו את המפה של ירושלים לא לקחו בחשבון שהגבול יעבור למעלה, ולא כפי שנקבע. אילו היחה שם בעיה של הפקעה, הייתי מבין זאת; אבל יש שם רק מנזר וזה הכל. יש משמעות גדולה לכך שבמקום שיוקם בית-ספר שדה, זה יהיה חלק של ירושלים. היום זה נחשב לשטח מוחזק.

אני רוצה לשאול את שר המסורה: כולנו דואגים

ושוקדים על שמירת כבודה של ירושלים, על כבודם של היהודים בירושלים ועל כבודה של הממשלה בעיני הערבים והעולם. מה חושב שר המסורה לעשות כדי שאירועים כאלה כפי שאירעו בערב ס' באב לא יישנו? יש לי הרושם שהסדרנים של משרד הדתות אין בכוחם לעשות אחלמלאכה. אין להם לא הכוח ולא הסמכות להגן על מנהל בית-החולים, הבא להתפלל ליד הכותל, והוא נדחף ומוכה על-ידי אנשים המקיפים אותו. מחר זה יכול לקרות למישהו אחר. לא יתכן שבמקרים כאלה המסורה לא תהיה קיימת בשטח. רק לאחר שהשערוריה התפתחה, באה

המשטרה והצילה את המצב. אפשר היה למנוע את החרפה הזו לו המשטרה היתה במקום. העניין זכה לפרסום בעולם. אנו צריכים למנוע הישנותם של מקרים כאלה. אני חובע את עלבונה של ירושלים. אני מדבר על בטחון, והבטחון נוגע גם ליהודים וגם לערבים. מה חושב שר המשטרה ומה חושב ועדת-רוזוליו לעשות כדי שלא נהיה עדים שוב לחרפה כזו?

השר א. ששון:

זה לא ענינה של ועדת-רוזוליו.

השר מ. קול:

ההתנפלות על מנהל בית-החולים היתה לאחר ט' באב.

לא יחקן שהמשטרה תיעלם במצבים כאלה. כאן היה

לי רושם שהמשטרה לא רצתה להחזיר.

השר מ. בנטוב:

התרשמתי קשות מדברי ראש העיר - וזהו דבר

שלא ידעתי אותו - שערבי מזרח ירושלים מרגישים

את עצמם במצב נחות לא רק לגבי אזרחי ישראל אלא גם לגבי תושבי השטחים.

הוא הסביר את העניין באריכות. אחת הסיבות היא, שלאחר ירחי הדבש שבהם

נשבר הקרח בין יהודים וערבים התחילה נסיגה ועכשיו הם מגיעים למסקנה

שאי-אפשר לחיות יחד. אני מבין שהמצב איננו פשוט, אבל תפקידנו

הוא לפחות ליצור מצב שיגביר את רצונם להישאר בעיר מאוחדת. אינני אומר

שאפשר להתגבר על הזיקה הפוליטית והפעילות הפוליטית, אבל בכל-אופן אפשר

ליצור איזו סחירה בין אינטרסים מסוימים, בין תמריצים המושכים בכיוון

של עיר מאוחדת לבין מה שמתפתח עקב ההתפתחות הפוליטית. להם אין אפילו

התקווה שיש לאנשי העיר שכם, שהם יחזרו אי-פעם לממלכת ירדן. בירושלים

לפי מצב העניינים התקווה הזו היא יותר קלושה. היינו צריכים ליצור

מצב שיהן להם את ההרגשה שתמורת זאת הם זוכים בפריבילגיות מסוימות

שאינן נחלתם של תושבי הגדה. להם יש תמורה. אנו מצדנו לא נסינו ליצור

מצב כזה. גם ראש העיר מסכים אתי שהמצב יותר גרוע מכפי שהיה

בתחילה מבחינת היחסים. ודאי שלהתפתחות הפוליטית, לפעולות אל-פחה, ולמחדש בעולם הערבי יש השפעה; אבל אינני יכול להגיד שאנו נקיים. אני מדבר מנקודת-הראות שלהם. לא יצרנו תמורה עבור מה שהם חושבים שזה הפסידו. אני חושב שזו נקודת-הכובד. (השר ז. ורהפטיג: וכי יש תמורה לדברים כאלה?) הם אינם צריכים להיות במצב נחות מאשר ערביי השטחים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוץ: לכן אנו יושבים פה.

השר מ. בנטוב:

פשוט לא ידעתי שבכל מיני פרטים הם מרגישים עצמם במצב יותר גרוע. זה אומר

דרשני.

ראש העיר ט. קולק:

גם אם נחקן את כל הדברים האלה, הם ירגישו כך.

השר מ. בנטוב:

הם אינם חייבים להרגיש את עצמם במצב יותר נחות מאשר ערביי שכם.

השר מ. קול:

הם היוו מרכז של כל ערביי הגדה המערבית.

השר מ. בנטוב:

אני מדבר על מה שאנו יכולים לעשות, ולא על מה שבאופן אובייקטיבי אי-אפשר לעשות.

אנו חיים בתקופה שבה הקנאות הולכת ומשתלטת יותר ויותר על המדינה, לא רק קנאות דתית אלא קנאות בצורות שונות. אני יודע שיש יהודים שקשה להם לחיות עם קנאות זו. ומה אנו רוצים מהערבים שהם יחיו בנפש חפצה עם קנאות זו. צריך להתחיל במעבר מקנאות לליברליזם. אם אנו רוצים אינטגרציה ויצירת יחסים, זהו אחד הדברים שאנו צריכים להרהר בהם. אי-אפשר להציג כלפיהם פנים אלה ואחר-כך לרצות שהעניינים יסתדרו.

אם אנו מחפשים תמריצים, יש לחשוב על

כמה דברים. ראש העיר ט. קולק דיבר על ענין הרכוש וההשפעה הפסיכולוגית

על ערבים שגרם היום במזרח ירושלים והנה הם מסתובבים ברחובות העיר

ורואים את הרכוש שהיה פעם שלהם. אינני מציע להחזיר להם עכשיו את רכושם, אבל אני חושב שאנך צריכים לעשות אקט ולהודיע שאחרי בוא השלום יוחזר הרכוש לערבים שישארו חושבי מדינת ישראל.

השר מ. בגין: האם זה יחול גם על אדמות קבוץ ברעם?

השר ח.מ. שפירא: זהו ענין של הממשלה.

השר מ. בגין: האין חושב שהם יראו בכך צביעות?

השר מ. בנטוב: אני חושב שגם הם חושבים שלא לעולם ועד

תהיה מלחמה. אינני יודע מדוע הצהרה

כזו לא צריכה לבוא.

השר מ. בגין: מה לשלום ולביח בקטמון? מה ההגיון בכך?

השר מ. בנטוב: הצהרה כזו יותר טובה מאשר אמירה

שהם לא יקבלו את רכושם.

היו"ר טגן ראש הממשלה י. אלוץ: זוהי מדיניות גבוהה. יש לכך השלכות.

אולי תציע זאת בממשלה ולא בוועדה זו.

השר מ. בנטוב: אפשר להציע זאת בממשלה. אפשר להגיד

שבינתיים יגישו בקשות, בינתיים ייערך

סקר, אבל הביצוע יהיה עם בוא השלום.

אני תומך בהצעה שראש העיר יהיה יו"ר

הוועדה.

אני חושב שסעיף 2 הוא סעיף חשוב.

יש לקדם את האיכלוס לא רק בעיר העתיקה אלא גם במזרח ירושלים. רוב

היהודים יתיישבו במזרח ירושלים. במזרח ירושלים אפשר ליישב עשרות אלפים.

עיקר הפעולה הוא איכלוס מזרח ירושלים מחוץ לחומות. אם סעיף כה חשוב נכלל בגדר תפקידי הוועדה, אני מתפלא שמנכ"ל משרד השיכון איננו חבר הוועדה. אני מציע לצרף אותו כחבר הוועדה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כאשר דיברנו על הקמת הוועדה אמרנו שיש משרדים רבים העוסקים בתחומים השונים בעיר. נציג משרד החינוך יוזמן לוועדה כאשר ידונו בענייני חינוך.

השר מ. בנטוב: הסעיף העיקרי דן בשטח שמשרד השיכון עוסק בו. משרד השיכון מהווה גורם באיכלוס העיר. אני חושב שמנכ"ל משרד השיכון צריך להיות חבר הוועדה דווקא בגלל סעיף 2.

השר ח. גבתי: שתי הערות לנוסח הצעת ההחלטה המובאת בפנינו. ראשית, אני מציע להקדים את סעיף 2 לסעיף 1. (היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: כיעד הראשי..). את סעיף 1 אני מציע לנסח בצורה קצת יותר מוחשית, לא לדאוג ליתר תיאום, אלא לתאם את פעולות הגורמים השונים.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בצבא יש למושג 'לתאם' משמעות של תפקיד כמעט מנחה או נותן אמצאפקודה.

השר ח. גבתי: אני מציע לומר 'לתאם' במשמעותו האזרחית של המושג.

אשר להצעתו של ראש העיר ט. קולק שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה המרכז אותה, הרי אני מבין את ההסברים שלו. מבחינה מעשית יש לכך משקל רב. אבל גם מבחינה פרוצידורלית אינני מאמין שיש אפשרות להקים ועדה המורכבת כולה, פרט לאחד, מנציגים של משרדי הממשלה ושהיו"ר שלה לא יהיה איש הממשלה. אינני יודע אם הדבר ניתן מבחינה פרוצידורלית-חוקתית. אבל דומני שהדבר עלול לפגוע גם בסמכויותיו

של אותו יו"ר כלפי אלה שהם משתתפים בוועדה, כלפי המשרדים המשתתפים בוועדה. אם מקימים ועדה המורכבת ממנכ"לים ומנציגים של משרדי ממשלה, דומני שמבחינת הענין יש הכרח שהיו"ר יהיה מנכ"ל של משרד הממשלה. מנכ"ל של משרד האוצר, שישמש כיו"ר הוועדה, יוסיף כוח וסמכות לוועדה. לכן אני מציע לאשר את ההצעה כפי שהובאה בפנינו.

ניצב ש. רוזוליו:

אני כפובן אתייחס לאותו רובד של בעיות

שאני עוסק בו. במישור ההכללה אפשר לומר

שכל בעיה מורכבת משני מרכיבים: א. מילוי השאיפות הלאומיות של ישראל במזרח ירושלים, כפי שמוגדרות על-ידי הממשלה; ב. הרצון שישרור שקט במזרח ירושלים. אם לא יהיה שקט - אי-אפשר יהיה למלא את המטרות הלאומיות. אני סבור שכאשר יש אי-שקט על-פני השטח, הוא נובע ממה שקורה בחו"ל. אם כי המרכיב הראשון הוא הקפיטארי, הרי כל עוד נמשך המצב כפי שהוא, המרכיב השני הוא האמצעי להגשמת אותה מטרה; בלי אמצעי זה המטרה לא תוגשם...

(היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הייתי אומר שזה יכביד מאד על הגשמת

המטרה.) אם יהיו מחומות, יהודים לא ירצו לבוא לגור שם, על כל המסקנות הנובעות מכך.

לאחר שנתיים אנו עדיין מתחבטים בבעיה,

לא משום שאין כוונות טובות, לא משום שאין יכולת ואין ידע, אלא הסיבות הן: חוסר תיאום בדרג הביצוע. הדבר נובע מכל מיני ענינים שלא אכנס אליהם.

לפחות אני סבור - וכאן אני אומר את דעתי - שאם מוסכם כי ריבוי רשויות הוא אחד הגורמים לחוסר תיאום, לכן כל גורם נוסף יוצר נקודה נוספת לחיכוך, - כך הוא טבע האדם - יוצר מערכת מכבידה על הרובד. זוהי דעתי. אין כאן

שאלה אישית, כי למפקד המחוז הדרומי של משרת ישראל יש עיסוקים אחרים והוא יכול לוותר על כל עיסוק נוסף. לכן אני סבור שכל גורם נוסף הוא

מפריע.

אבל אם מטעמים אחרים או שונים יוחלט

אחרת, או שדעתי זו לא מתקבל, ויימצא לראוי להקים גוף כזה נוסף, אזי

צריך לשאוף ולהחליט שנגיע לכך ששני הגורמים שהוקמו יהיו גורמים

אכסקלוסיביים, היינו שאחרים לא יעסקו בנושאים אלה. האחת היא ועדה

שעיקר תפקידה הוא בתחום הבטחון והשקט, והשניה - ועדה שנועדה למילוי

המטרות הלאומיות. אחרת כל הנזקים הכרוכים בריבוי גורמים יחולו על מקרה

זה ביתר שאת.

אנן יודעים ומכירים את המציאות. יש חמיד

סתירה בין שיעור קומתה של הוועדה ויעילותה. ככל שהוועדה יותר כבדה,

יש בה אנשים שהם עסוקים ועמוסים בתפקידים שונים. וככל שהוועדה יותר

נמוכה, הוא אולי איננה מוסמכת, אבל היא עובדת. לכן אני סבור שיש צורך

באכסקלוסיביות של שתי הוועדות. בשתי הוועדות מיוצגים כל משרדי הממשלה

וכל הגורמים האחרים. בוועדת הבטחון מיוצגים צה"ל, המימשל הצבאי,

שירות הבטחון וכל הגורמים שיש להם נגיעה לעניינים אלה. בוועדת המוצעת

מיוצגים הגורמים הכלכליים והאזרחיים. אני מציע להחליטה ששני גופים

אלה יהיו אכסקלוסיביים. לכן גם חשובה ההדדיות ביניהם.

אני סבור שהדבר החשוב ביותר הוא, שבראש

שני גופים אלה יעמדו אנשים העוסקים בבעיה על-פני השטח. אני חושב שראש

העיר כיו"ר הוועדה זהו המצב האופטימלי. אינני מומחה לקונסטיטוציה, אבל

אני מניח שאפשר למצוא דרך לעקוף את הבעיה הפרוצידורלית או הקונסטיטוציונית.

אינני חושב שזו צריכה להיות אבן הנגף אם יוחלט שזהו הפתח הנכון.

לאחרונה עוד מלה לאור נסיוני כמרכז

הוועדה. בדרך-כלל בכל ענין, ובענין כמו ירושלים במיוחד, הסמכות

לעשיה קיימת בין חברי הוועדה ובין השרים השולחים את נציגיהם לוועדה.

אני מנצל את ההזדמנות הזו כדי לבקש מהשרים המיוצגים בוועדות, שיאצילו

מסמכיותיהם לנציגיהם. אם אתה מעניק לנציג סמכות, אתה מסיר אותה ממך

ומאציל אותה לנציגך. אי-אפשר לנהל את עבודת הוועדות בלי להעניק סמכויות

לנציגים. חשוב שהשר הנוגע בדבר יאציל באופן ממשי סמכות לנציגו להחליט,

ושלא יחייב אותו לקבל אישור על כל ענין.

בסיכומו של דבר, בהיעדר אפשרות לא

להרבות גורמים, או לא להוסיף גורם נוסף, אני מציע שייקבע שיהיה תיאום צמוד בין שני יושבי-ראש הוועדות, ויהיו מי שיהיו. אני בהחלט סבור שראש העיר ירושלים צריך להיות יו"ר הוועדה השניה. אני מבקש מאד, כיו"ר אחת הוועדות, יתר האצלת סמכויות לחברי הוועדות השונות.

השר א. ששון: דומני שהשאיפתה של השר קול מקומה בממשלה ולא בוועדת שרים זו.

השר מ. קול: אני אשאל אותה גם בממשלה.

השר א. ששון: ד"ר מאיר, מנהל בית-החולים, לא רק שלא הגיש תלונה, אלא שחרף פניות אישיות

הוא סירב לעשות מזה עניין.

כאשר מדברים על ועדת-רוזוליו צריך לזכור מה תפקידה. תפקידה לשמור ולטפל בערביי מזרח ירושלים מבחינה בטחונית, ולא ביהודים.

השר מ. קול: ערביי מזרח ירושלים נהנים כאשר הם רואים מה מרחש בין יהודים.

ראש העיר ט. קולק: בקשה לשרים שבמידה ויש להם נציגות בשתי הוועדות, שאותו אדם ייצג אותם

בשתי הוועדות. (היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: זהו רעיון יפה.) בדרך זו ניתן יהיה להשיג חלק מהדברים שעליהם דיבר ניצב רוזוליו.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: האם יש הסכמה להצעת שר החקלאות להשתמש במלה "לתאם"?

השר א. ששון: יש הבדל בין "לתאם" לבין המלים "לדאוג ליתר תיאום".

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: הכוונה שיהיה תיאום במובן האזרחי של המושג.

אני מציע לומר: לקיים תיאום.

השר מ. בגין:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אנו מקבלים את ההצעות של השר בגין

לסעיף 2, שיוקדם ויהיה סעיף 1, ובו

תוזכר במפורש העיר העתיקה שבין החומות וכן מזרח ירושלים וכן יתווספו
בו המלים: לרבות בחי-עסק. אנו מקבלים את המחשבה שיש לעודד הקמת בחי-עסק
גם אם בעליהם לא יגורו במזרח העיר. לא היתה גם כוונה אחרת.

אנו מקבלים את הצעת שר המשטרה להוסיף

בסעיף 1, שיהיה סעיף 2, את המלים: פרט לעניינים בטחוניים.

אני מקבל את ההצעה של נציג משרד החוץ

שנדאג לכך כי בפרסום לא יובלט הבלטת-יחיד עניין האיכלוס המהיר, אלא
הדבר יובלע בנוסח הכללי כדי לא לעורר מחאות. עניין זה יוזכר בהקשר
הרחב יחד עם השילוב של האוכלוסיה הערבית. זהו עניין של ניסוח.

הטיפא של הסעיף האחרון תופיע כסעיף

נפרד. בסעיף זה ייאמר שהועדה הבינמשרדית תונחה על-ידי ועדת השרים
העליונה לעניין ירושלים. הכוונה להנחיה על כל צורותיה - הן דברים שהם
יעשו בעצמם לפי סמכויות שיקבלו והן דברים שהיו"ר יביא לאישור ועדת
השרים.

אני מציע גם להחליף את המיקום של

השר א. ששון:

סעיפים 2 ו-4.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אשר להרכב הוועדה, אני מקבל את ההצעה

להוסיף את נציג משרד השיכון. אני מסכים

שיצורף הנציג של החברה לפיתוח העיר העתיקה. אינני בטוח שהדבר יוטל
דווקא על מר תמיר. מר תמיר ואני נקבע מי יהיה האיש. אני רוצה שזה
יהיה נציג קבוע.

רצוי שזה יהיה מר תמיר.

השר א. ששון:

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: או תמיר או מישהו אחר מהחברה.
סיכמנו שאנו מוסיפים גם נציג של

השר בגין.

לגבי יו"ר הוועדה, אם אני מתנגד להצעה

שראש העיר יהיה יו"ר הוועדה, הרי אין לכך שייכות למועמדים לראשות העיר או ליחסי לטדי קולק. ועדה זו איננה פועלת עם האוכלוסייה הערבית. היא יותר ועדה להעלאת רעיונות ושאיבת משאבים מהממשלה או ממקורות אחרים למען קידום ופיתוח מזרח ירושלים והיא לא באה כדי לטפל במישרין בחושבי מזרח ירושלים. הטיפול בחושבים אלה מתחלק בין העיריה בתוקף סמכותה המוניציפלית לבין המשטרה בתוקף אחריותה לסדר ולבטחון של יהודים ושל ערבים כאחד. המימשל הצבאי מטפל בחושבי השטחים המוחזקים. ובכל-זאת בראש הוועדה לשטחים המוחזקים עומד מנכ"ל משרד האוצר. אין להם מגע עם משקיעים ערביים, עם סוחרים ערביים; זאת עושה המימשל הצבאי. אינני מציע לערביי ירושלים כתובת אחרת כתחליף לעיריה. העיריה תספק את השירותים וחקיים את המגעים עם ערבים אלה. כאן זוהי ועדה פנימית בינמשרדית שצריכה לעמוד לרשות הפרוייקטים.

ההגיון אומר שאם יש ועדה שעיקרה ממשלתית, צריך לעמוד בראשה איש משרד המפתח, וזהו משרד האוצר. האוצר יכול לעזור לנו בעניינים אלה ויכול גם להכביד עלינו בלי כוונה. היו"ר מתאם את הפעולה, מזיז עניינים ומזרבן. אם היו"ר הוא המנהל הכללי של משרד האוצר, הוא התובע מעצמו. אני גורס שהיו"ר צריך להיות מנכ"ל משרד האוצר, וזאת לאחר שדובר על כך עם שר האוצר, בעיקר שהוא מקדיש את זמנו לפרוייקטים מיוחדים, הוא נחון למבצעים מיוחדים של משרד האוצר.

אין סכנה שבגלל הזהות הפרסונלית יזהו ועדה זו עם ועדה אחרת. אני מוכן להעלות את ההרהור הזה בפני שר האוצר ולתת לו את האפשרות לקבוע סופית מי יהיה נציגו של שר האוצר בוועדה וישמש כיו"ר הוועדה. לדעתי יש רק שני אנשים באוצר הבאים בחשבון והם: או המנהל הכללי עם סמכויותיו, או הממונה על התקציבים עם סמכויותיו. כל פקיד אחר איננו לטובת הענין, ביחוד שאתה רוצה כי כל היתר יהיו מנכ"לים שיש להם סמכויות. בענין זה אמר ניצב רוזוליו דברים חשובים.

אפשר להקל על עבודת הוועדה והיו"ר שלה אם החברים יפעילו את סמכויותיהם, ועד כמה שידוע השרים מעניקים סמכויות למנהלים הכלליים.

אני מבין ששר המשטרה מתנגד למיזוג חלקי

של הוועדות. אני גם מבין שהוא זכה לתמיכה לא קטנה. אינני מעלה זאת.

אני מציע שתהיה רביעיה שתיפגש כדי להבטיח את התיאום העיקרי, בנוסף לכך שניצב רוזוליו יושב בוועדה זו ואף ראש העיר יושב בשתי הוועדות. אם ה"ה קולק, ארנון, ששון ורוזוליו יפגשו הם יוכלו להסדיר דברים.

ראש העיר ט. קולק: תשאיר זאת לשני יושבי-הראש של שתי הוועדות.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: אני חושב שראש העיר צריך להיות בתמונה.

ברור לי שאם ניצב רוזוליו יושב בוועדה

זו ומעלים בה הצעה לאחד את שני בתי-החולים, הרי גם אם מבחינת אשירותי הבריאות זו הצעה טובה, יכול ניצב רוזוליו להפנות את חשומת-הלב לכך שמעשה כזה יעורר תסיסה. אני רוצה שתהיה לו זכות וטו על כך. כאשר תהיה לו הרגשה שצעד חברתי-כלכלי עלול להביא לערעור המצב הבטחוני, הענין יועבר לוועדת השרים. הוא הדין לגבי יחסי עבודה. היות ולעניינים חברתיים יש השלכה בטחונית, אני רוצה שניצב רוזוליו כיו"ר הוועדה השניה ידע על כך. אני מבקש לרשום זאת בפרוטוקול.

השר מ. בגין: זו זכות עיכוב עד ביצוע ההחלטה..

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: עד לאישור ועדת השרים העליונה.

אני מקבל את התיקון. מכאן שאני מבטיח

תיאום מלא בין שתי זרועות אלה באופן שנזכה לקידום מהיר של העיר המזרחית ומיזוגה עם העיר המערבית הלכה למעשה תוך דאגה לענייני הבטחון.

מ ח ל י ט י ס : להקים ועדה בינמשרדית ולהטיל עליה תפקידים כדלהלן:

א. לקדם את איכלוס העיר העתיקה ומזרח ירושלים בתושבים יהודיים, לרבות פתיחת בתי עסק, בזמן קצר ככל האפשר.

ב. לקיים תיאום בין פעולות הגורמים השונים הפועלים במזרח העיר מבלי לפגוע בטמכויות המוסדות האמורים, פרט לעניני הבטחון.

ג. לקדם פתרון של בעיות כלכליות של תושבי מזרח ירושלים.

ד. לדאוג לשילוב גאות של האוכלוסייה הערבית בעיר המאוחדת.

ה. עבודת הוועדה הבינמשרדית תונחה על-ידי ועדת השרים העליונה לענין ירושלים.

הרכב הוועדה:

המנהל הכללי של משרד האוצר - יו"ר
המנהל הכללי של משרד המסחר והתעשייה - חבר
המנהל הכללי של משרד המשפטים - חבר
המנהל הכללי של משרד הפנים - חבר
המנהל הכללי של משרד השיכון - חבר
המנהל הכללי של משרד החירות - חבר

נציג משרד הדתות - חבר

נציג משרד החוץ - חבר

נציג השר מ. בגין - חבר

ראש עיריית ירושלים - חבר

מפקד המחוז הדרומי במשטרת ישראל - חבר

נציג ראש הממשלה - חבר

הממונה על מזרח ירושלים בעירייה - חבר

נציג החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה - חבר

ליו"ר הוועדה האופרטיבית לטיפול בערביי ירושלים מבחינה בטחונית תהיה הזכות לערער בפני יו"ר ועדת השרים העליונה לענין ירושלים על החלטות הוועדה הבינמשרדית הנ"ל, כאשר לדעתו יש להן השלכות על המצב הבטחוני בבירה. (החלטה מס. 1 בפרוטוקול).

התכתבות רשמית עם תושבים ערביים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון:

אני מביא לאישור כמה הצעות שסוכמו בוועדה שלנו כדי

לא להשהות את הביצוע עד שהוועדה הבינמשרדית תתחיל לפעול.

הנושא הראשון מתייחס להתכתבות רשמית עם תושבים ערביים.

אני מציע שהוועדה שלנו תמליץ בפני כל משרדי הממשלה, שלהתכתבות הרשמית

עם תושבי מזרח ירושלים הערביים יוצמד תרגום מוסמך בלשון הערבית.

לכל מכתב וטופס יוצמד תרגום. הלשון הערבית מופיעה כתרגום מוסמך

ולא כהתכתבות; ההתכתבות המקורית היא בלשון העברית.

מ ח ל י ט י מ : להמליץ בפני נציבות שירות המדינה להוציא הוראה מחאימה למשרדי הממשלה, כי בנוסף להתכתבות הרשמית בלשון העברית עם התושבים הערביים של ירושלים יוצמד לכל מכתב תרגום מוסמך בלשון הערבית.
(החלטה מס. 2 בפרוטוקול)

ספר טלפון לועזי חינם לתושביה הערבים של ירושלים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז : הועדה ממליצה בפני שר הדאר לאפשר לתושבים הערביים במזרח ירושלים לבחור בין מדריך טלפונים בשפה העברית לבין מדריך טלפונים בשפה האנגלית כטופס ראשון שמקבלים אותו ללא תשלום.

השר א. ששון : זו אפליה בין תושבים יהודים לערביים.
רצוי היה לעשות כמו שעשתה עיריית נצרת. עיריית נצרת מוציאה חוברת בערבית הכוללת את מספרי הטלפונים של העיר נצרת.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז : יכול ערבי תושב מזרח העיר להזדקק לטלפון לחל-אביב או חיפה. זו אינה אפליה, הם אינם יודעים עברית.

השר ז. ורהפטיג : ההחלטה היא לשנה זו.

ראש העיר ט. קולק : הם כבר רכשו את מדריכי הטלפון. עכשיו מכינים ספר חדש.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלוז : עד להחלטה חדשה תינתן אופציה לתושבים הערביים לבחור כטופס ראשון בין מדריך טלפונים בשפה העברית לבין מדריך טלפונים בשפה האנגלית.

השר ז. ורהפטיג : אני מוכן שיחזירו את הסכום של 5 לירות.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: לא צריך להגזים. אנו באים לחקן מעוות מסויים. זוהי המלצה לשר הדאר.

מחליט ים: להמליץ בפני שר הדואר לאפשר לתושביה הערביים של ירושלים חופש בחירה בין מדריך טלפונים בעברית לבין מדריך בשפה האנגלית ללא תשלום נוסף.
(החלטה מס. 3 בפרוטוקול)

מינוי יועצים לענייני מס הכנסה במזרח ירושלים

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: ועתה באה המלצה בפני שר האוצר למנות במזרח ירושלים יועצים לענייני מס הכנסה לפי המחכונת הקיימת בישראל. יועצים אלה ידריכו את האוכלוסיה הערבית בענייני מס הכנסה כמקובל ביתר הלקי הארץ.

מחליט ים: להמליץ בפני שר האוצר על מינוי יועצים לענייני מס הכנסה במזרח ירושלים.
(החלטה מס. 4 בפרוטוקול)

העסקת עובדים ערביים:

מחליט ים: להמליץ בפני שר העבודה להעמיד לרשות משרדי הממשלה והעיריה, במסגרת תעסוקה יזומה, תקציבים הנחוצים להעסקת 40 עובדים נוספים על אלה המועסקים כיום מבין האינטליגנציה הערבית.
(החלטה מס. 5 בפרוטוקול)

שילוב תושבי הכפר דחית-אלבריד בביטוח הלאומי

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נבקש מהוועדה הבינמשרדית לדאוג למציאת מקור כספי לשילובם מחדש במסגרת הביטוח הלאומי של אותם תושבי הכפר דחית-אל-ברית שתחילה נחשבו לישראלים ואחר-כך התברר שאינם ישראלים והם עובדים או בממשלה או בעיריה.

ראש העיר ט. קולק: העניין מוסדר. אם תתקבל המלצה של ועדת השרים, העניין יוגשם.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: בפני מי נמליץ, בפני שר העבודה?

ראש העיר ט. קולק: שר הפנים הסדיר ענין זה עם שר העבודה.

היו"ר סגן ראש הממשלה י. אלון: נמליץ בפני שר העבודה והנהלת המוסד

לביטוח לאומי למצוא את הדרך הנכונה

לשלב מחדש את החושבים בכפר דחית-אל-בריד, שקיבלו מענק של הביטוח הלאומי

כנהוג במזרח ירושלים ואיבדו את זכותם כיוון שמחצית הכפר איננה כלולה

בתחום המוניציפלי. הם יוסיפו לקבל מה שקיבלו קודם מהתאריך שחדלו לשלם

להם. זוהי ההמלצה שלנו. נחפש דרך הוועדה הבינמשרדית מקור כספי לכיסוי

הוצאה זו, אם תתעורר הבעיה.

מ ח ל י ט י מ: להמליץ בפני שר העבודה והנהלת המוסד לביטוח לאומי

לשלב מחדש את אותם תושבי הכפר דחית-אל-ברית אשר

מחזיקים בתעודות זהות ישראליות במסגרת הביטוח הלאומי.

(החלטה מס. 6 בפרוטוקול)

(הישיבה ננעלה)